

EESTI VABARIIGI RIIGIKOHUS
i u s e s t a r s b o n i e t a e q u i

Riigikohtu 89. aastapäeva kaasuskonkurss

9.-12. klassid

**Hendrik Ehrlich
Rasmus Raidla
Jekaterina Žemtšugova
Janne Susi
Aleksandr Moldon
Anni Kivimäe
Gregori Palm
Anna Tammemäe
Maarja Nõmmik
Andres Nõmmik
Karl Haljasmets
Kristjan Pentus
Lidia Smitkova**

Tartu, 2009

Riigikohtu 89. aastapäeva kaasuskonkursile laekus 228 tööd.

Riigikohtu 89. aastapäeva kaasuskonkursi žüriisse kuulusid Priit Pikamäe (Riigikohtu kohtuni, žürii esimees), Rutt Teeveer (Tartu Maakohtu kohtunik), Raul Heido (Lõuna Ringkonnaprokuratuuri ringkonnaprokurör), Sirje Must (advokaat), Urma Linnus (Miina Härma Gümnaasiumi ajaloo- ja ühiskonnaõpetuse õpetaja), Tiiu Põld (ajalehe Postimees kohtureporter), Anno Aedmaa (Haridus- ja Teadusministeeriumi õigusosakonna juhataja).

Urma Linnus ei osalenud oma juhendatava töö hindamisel.

Sisukord

Väljakuulutatud konkursikaasused	4
Linda pisarad	4
Madis sind võtku!	6
Süüdi on sülearvuti	7
"Madis sind võtku!"	10
<i>Hendrik Ehrlich, Tallinna Prantsuse Lütseum</i>	
Süüdi on sülearvuti	14
<i>Rasmus Raidla, Tallinna Prantsuse Lütseum</i>	
Слёзы Линды	18
<i>Jekaterina Žemtšugova, Tallinna Mustamäe Humanitaargümnaasium</i>	
"Madis sind võtku!"	23
<i>Janne Susi, Miina Härma Gümnaasium</i>	
Слёзы Линды	28
<i>Aleksandr Moldon, Narva Humanitaargümnaasium</i>	
"Madis sind võtku!"	30
<i>Anni Kivimäe, Saku Gümnaasium</i>	
"Madis sind võtku!"	33
<i>Gregori Palm, Tallinna Nõmme Gümnaasium</i>	
"Madis sind võtku!"	39
<i>Anna Tammemäe, Rocca al Mare Kool</i>	
"Madis sind võtku"	43
<i>Maarja Nõmmik, Vinni-Pajusti Gümnaasium</i>	
Linda pisarad	47
<i>Andres Nõmmik, Vinni-Pajusti Gümnaasium</i>	
Linda pisarad	52
<i>Karl Haljasmets, Tartu Hugo Treffneri Gümnaasium</i>	
"Madis sind võtku!"	58
<i>Kristjan Pentus, Tallinna Nõmme Gümnaasium</i>	
"Чтоб тебя Кондратий хватил!"	64
<i>Lidia Smitkova, Tallinna Tõnismäe Reaalkool</i>	

Väljakuulutatud konkursikaasused

Linda pisarad

Roosi oli kuldsesse pensioniikka jõudnud daam, kes armastas ilusal suveajal lähedalasuva järve kaldal jalutada, kus ta siis ka mõneks ajaks kivile istus ning padjakatteid tikkis.

Ühel sellisel töötunnil Ülemiste järve läheduses, umbes seal, kus asub Linda kivi, nägi ta tulemas noort tütarlast, kel teda tikkimas nähes järsku nutt peale tuli. Tütarlapse nimi oli Linda-Charliis ning ta paistis üpris lohutamatu. Roosi ei saanud lasta tüdrukul lihtsalt niisamuti nuttes mööda rutata ning pöördus tema poole:

"Miks sa nutad, tütrekene? Kas on ehk keegi sulle liiga teinud? Või vaevab vastamata armastus su südant?"

"Mis ma nutan, mis ma nutan. Ei ole siin mingit armastust ja ei tule ka! Aga nutan ma hoopis sellepärast, mis see linna käsitööring mulle teinud on."

"Tohoh! Kuidas saab käsitööring lapsele liiga teha!"

Roosi sai Linda-Charliisilt teada, et tüdruk oli suurest käsitööhuvist ajendatuna registreerinud end Interneti kaudu linna huvikooli moodsa kunsti ringi liikmeks. Selleks tuli Internetis sisestada vastavasse tabelisse oma nimi, vanus, kodune aadress, telefoninumber, e-posti aadress ja alaealise puhul vanema või eestkostja nimi. Lisaks nendele kohustuslikele väljadele võis iga uus kunstiõppur lisada juurde ka oma foto ja kirjelduse maailmavaateliste huvide kohta. Seda Linda-Charliis innukalt tegigi, märkides, et fännab etnopoppi ja kunstis armastab kasutada kristlikku sümboolikat, kuna on kristlane.

Veel kirjutas tüdruk pikalt sellest, miks ta peab õigeks avameelsust kunstis, ja kirjeldas, kuidas teha vahet heal aktil ning pornograafial. Oma esseistliku sissekande lõpus märkis ta, et soovib avalikkuses, näiteks moodsa kunsti tundides selle küsimuse üle edasi arutada.

Tema rõõm lihtsa registreerumisvõimaluse ja peatselt algava huviringi üle oli aga üürrike. September, mil ring algama pidi, oli veel mägede taga, kui tema juba nukrutses rannaliival. Roosi sai teada ka põhjuse: nimelt oli linna kunstikooli kodulehe andmepank avalik, mis polnud aga tüdrukule varem kuskilt teada. Nüüd said kõik järgi uurida, kus ta elab ja kes ta on...

Paljud inimesed olid hakanud Linda-Charliisi tülitama. Oleks siis veel, et toredad inimesed... Ei! Peamiselt helistasid võõrad meesterahvad, et tüdrukut välja kutsuda ja kahtlase sisuga ettepanekuid teha. Kõige koledam tundus keegi härra Härrri, kes muutus kõnedes suisa vägivaldseks ja ähvardas tüdrukule koju järele tulla. Sellest ajast peale oli Linda-Charliisil pidev hirm ning ta ei julgenud enam tundmatu numbriga kõnesid vastu võtta. Lisaks sellele saabus Linda-Charliisi nimele lademes ingliskeelset rämpsposti, poodide reklaamkirju ja mitmesuguseid imepakkumisi. Kas teha uus e-posti aadress ja vahetada ära telefoninumber, oli neiu nõutu. Igatahes oli tema muidu rahulik igapäevaelu pea peale keeratud.

Roosi soovitas Linda-Charliisile, et isikuandmete avalikustamise eest tuleks huvikool kohtusse kaevata. Roosi meelest tuleks nõuda andmete avalikustamise lõpetamist ja suve jooksul tekitatud kahju hüvitamist.

Kuuldes Linda-Charliisi mõtet kohtu poole pöörduda, selgitas linn, et mingeid isikuandmete avalikustamise põhimõtteid pole rikutud. Pealegi, kuna andmepank on tehtud selliselt, et kunstirühma täitudes sisestatud andmed automaatselt salvestatakse ja neid enam muuta ei saa, siis on tehniliselt võimatu juba üles riputatud andmeid maha võtta. Selleks, et ühe tüdrukutirtsu kapriisile vastu tulla ja ta pilt ning hobid ära

võtta, tuleks välja töötada andmebaasis põhimõtteliselt uus lahendus, mis kujuneks linnale väga-väga kulukaks, ja selleks raha pole.

Veel seletas linn, et küsitud andmeid on huvikoolile vaja, et gruppe komplekteerida ja oma tööd parimal viisil korraldada.

Kumba poolt saadab kohtus edu?

Madis sind võtku!

Madis oli selline kõhetu kuju juba lapsepõlvest saati. Kooliajal oli ta kõigist vähemasti peajagu lühem ning ka kehaehituselt oli ta pigem kiitsakas. Päris pikaks ja sihvakaks ta ei sirgunudki.

Samuti oli ta tihti haige. Sageli ei lastud teda seetõttu isegi õue mängima. Alati pidi ta aknalt vaatama, kuidas teised lapsed kilgates mööda hoovi jooksid, üksteist taga ajasid ja vandeseltslaslikult krutskeid sepiptesid. Isegi õdesid ja vendasid tal ei olnud.

Nüüd oli ta juba 50-aastane vanem härrasmees. Kuid pilked, mõnitused ja näpuga näitamine tema kasvu üle polnud lõppenud. Kui kooli ajal kiusati teda tihti füüsiliselt, siis täiskasvanuna vaimselt. Ei aidanud seegi, et tegelikult oli Madis märkimisväärse kunstiandega ning kuldsete kätega. Kitsarinnalisi ja kiuslikke inimesi ei paistnud see huvitavat.

Madis oli juba aastaid abielus ning tal oli kaks poega, kes nüüd juba mõlemad omaette elu peale olid kolinud. Kuigi Madis andis endast kõik, et perel oleks hea ja poegadel kindel tulevik, pidi ta ka kodus taluma abikaasa poolt tehtud etteheiteid tema kasvu aadressil. Abikaasa oli suurt kasvu ja pojadki pigem naabrimehesse kui Madisesse. Tihti nähvas Madise naine üsna teravalt ja inetult, nimetades teda näiteks "jupatsiks", "käblikuks", "punniks" jne.

Ühel ilusal päeval aga sai Madisel sellest kõigest kõrini. Ta oli loomult küll heasüdamlik, kuid sellise õeluse talumine täitis pilgeni ka tema karika. Ta otsustas, et ta ei lase endale enam halvasti öelda ning annab oma kaasale ühe õppetunni. Nende peas vasardavate mõtete saatel asetask ta naise lemmiktoolile kümme harilikku knopkat. Ise sättis ta ennast ootusärevalt paari meetri kaugusele telekat vaatama.

Otse loomulikult oli ka Madise naine platsis ning sajatuste saatel, et temal jäävad "jupatsi" pärast seelikad vaatamata, haaras telekapuldi ning langes oma lemmiktooli. Oh sa püha püss!!! Naine oli toolilt püsti nagu vedru ja sööstis Madise poole, et talle selle sama telekapuldiga üks korralik mats lagipähe lajatada. Madis aga, vaatamata oma viletsale tervisele, suutis ennast kiiremini liigutada, eest ära hüpata, naisele jala ette panna ja käega naist tõugata.

Viimased sõnad, mis ta kaasa suust, kuulis enne kui naine põrandale prantsatas, olid: "Madis sind võtku!" Järgmisel hetkel kaotas naine kukkumise tagajärjel teadvuse. Samal ajal astus tuppa vanim poeg, kes nähes, et isa kummardub meelemärkuseta ema kohale, tõmbas isa emast eemale ja ootamata selgitusi helistas politseisse.

Peale toibumist, tegi naine Madise suhtes politseisse avalduse. Politsei algatas aset leidnud intsidendi suhtes uurimise ning peagi jõudis kogu asi Madise suureks kurvastuseks ka kohtusse.

Süüdi on sülearvuti

Gümnaasiumi viimases klassi õppiv Mart oli juba ammu tahtnud endale sülearvutit. Aga need olid kallid ja tema vanemad arvasid, et kui kodus on juba laua-arvuti olemas, pole poisile seda sülearvutit ka õigupoolest vaja. See, et paljudel Mardi sõpradel selline asi juba olemas oli, ei olnud vanemate arvates mingi argument. No sellised need vanemad ju juba kord on!

Ühel päeval kaubanduskeskuses aega veetes kohtas Mart juhuslikult vana tuttavat Erkit. Nad olid varem korduvalt erinevatel üritustel kohtunud ning neil oli palju ühiseid tuttavaid.

Mardiga vesteldes tõmbas Erki seljakotist välja peaaegu uue sülearvuti ning küsis kui muuseas, ega Mart seda ära osta ei sooviks. Heale tuttavale nagu Mart lubas Erki selle ära müüa vaid 2000 krooniga. Poest ostes maksnuks selline ehk 15 000. Lisaks pakkus ta soodsa hinnaga müüa ka I-podi, digikaamerat ja mobiiltelefoni. Kui Mart küsis, kust ta kõik need asjad saanud oli, ütles Erki, et üks tema tuttav teeb veidi äri ja palus tal aidata need maha müüa.

Mart oli väga rõõmus läptopi soodsa hinna üle ja oli kohe nõus arvuti ära ostma. Ta pidas enne nõu ka oma isaga, kes soovitas tal igaks juhuks sõlmida arvuti ostmise kohta ka kirjalik leping. Nii ka tehti. Lepingus kinnitas Erki, et arvuti on tema oma ja et ühelgi teisel isikul ei ole selle arvuti suhtes mingeid õigusi. Samuti oli lepingus kirjas, et sülearvuti antakse täielikult ja tingimusteta üle Mardile, kellest saab selle uus omanik. Mart tasus arvuti eest Erki poolt küsitud summa ja viis arvuti koju.

Nädal aega hiljem helistas Mardile keegi tundmatu, kes tutvustas ennast Jaaguna. Helistaja väitis, et läptop, mille Mart Erki käest ostnud oli, on tegelikult tema oma ja et see varastati temalt mõned nädalad tagasi. See info tuli Mardile küll kui välk selgest taevast. Jaak nõudis, et arvuti talle tagastataks. Mart väitis vastu, et tema ostis selle täiesti ametlikult, maksis selle eest ka nõutud raha ning kõneles Jaagule Erkiga sõlmitud lepingust, kus oli kirjas, et temast saab ilma igasuguste tingimusteta arvuti uus omanik.

Mart soovitas Jaagul pöörduda hoopis Erki poole, "kes kindlasti oligi selle arvuti varastanud" ja peaks nüüd vastust kandma. Jaak aga arvas, et Erkil ei olnud õigust arvutit müüa, sest see ei olnud tema oma ja seega ei ole tema kohustatud Erki käest midagi nõudma, sest esiteks ei ole Erkil raha, mida kahjuhüvitisena maksta ja teiseks

ei tahagi ta raha, vaid just oma arvutit, mis oli veel üsna uus ning kuhu olid salvestatud talle olulised töödokumendid ja muud asjad. Aga arvuti oli ju Mardi käes.

Samas oli Mart juba arvutis kõik ümber tõstnud, vana kraami ära kustutanud, laadinud sinna kallid ostetud programmid ja salvestanud kogu oma muusika-, mängu- ja filmivaramu. Mart teadis ka, et kui ta arvuti Jaagule tagasi annaks, ei saaks ta oma 2000 krooni enam kunagi Erki käest kätte, kui ta teda kunagi ka juhuslikult kohtama peaks. Aga tema polnud ju milleski süüdi...

"Madis sind võtku!"

9. klass

I auhinnaline koht

Hendrik Ehrlich

Tallinna Prantsuse Lütseum

Juhendaja: Liis Reier

Süüdistaja:

"Auväärt kohus. Täna on meil tegemist mitte lihtsalt peretüliga, vaid perevägivallaga, kus kannatajaks on nõrgem pool – naine. Me kõik teame juhtumi asjaolusid. Neist lähtuvalt jääb üle küsida – kas süüdistatav Madis on üldse täiskasvanuks saanud? Panna knopkasid abikaasa istumise alla, näitab, et isiksuse areng on jäänud toppama algkooli tasemele? On ilmselge, et niisuguse teoga ei saaks iialgi hakkama terve ja arenenud isiksus. Kas inimene, kes midagi sellist tegi, saab olla hea abikaasa ja isa? Vastus on loomulikult – ei! Toimikus viidatakse süüdistatava kallal psüühilise vägivalla kasutamisele. Ilmselgelt on tegemist ebaküpse isiksuse ettekujutusega, kes ei ole siiani mõistnud, et perekond tähendab ennekõike enese huvides allutamist üldiseks heaoluks. Süüdistav on haiglase enesearmastusega inimene, kes abikaasa leebete suunavate märkuste peale reageerib füüsilise vägivallaga, seades nii ohtu kannatanu tervise. Tõsiasi, et kannatanule tekitatud kahju piirdus vaid psühhotrauma ja kergete kehavigastustega, ei saa olla süüdistava jaoks kergendavaks asjaoluks. Vaid juhuse tõttu ei ole kannatanu füüsilised vigastused suuremad. Kuidagi ei ole tõestatud süüdistava väidet, et teda rünnati telekapuldiga. Sellise ehmatuse osaliseks saanud inimene, nagu ohver pärast knopkadele istumist, ei suudaks kedagi rünnata. Tema tegevus oli instinktiivne enesekaitse vägivallatseja vastu. Füüsilised vigastused võivad paraneda, kuid jäljed psüüfikale jäävad. Ma küsin: kas saab kannatanu veel kunagi istuda kunagi toolile rahuliku südamega, ilma pilku eelnevalt istmele heitmata? Vastus on ei. Kas kannatanu saab istuda ilma, et elustuksid valusad mälestused minevikust? Vastus on jällegi – ei! Kannatanu peab saama talle tekitatud kahju eest väärilise kompensatsiooni. Samuti peab süüdistatule mõistetav karistus aitama ära hoida naiste

vastu suunatud perevägivalda juhtumeid tulevikus. Kuid ärge unustagem, et selles häbiväärses intsidendis on kannatanuid rohkem kui üks. Raske on ette kujutada, mida tunneb poeg, kes näeb oma ema teadvusetus seisundis põrandal lamamas, kusjuures selle seisundi on esile kutsunud tema oma isa. Kas poeg suudab vabaneda õudsatest mälu-piltidest ja üle saada häbist oma isa pärast? Vastus on – ei! Need jäävad poega kummitama elu lõpuni. Seega on süüdistatav rikkunud oma teoga kahe inimese tuleviku! Õiguslikult võiks süüdistava tegu nimetada ette kavatsatud kehavigastuste tekitamiseks alandaval viisil. Arvestades süüdistava teo tõsidust, nõuan süüdistatavale reaalselt aastast vangistust.

Kaitsja:

"Austatud kohus. Kõik me oleme kogenud psüühilist vägivalda. Solvav sõna või mõnitav pilk võib olla raskem taluda füüsiliselt vägivaldast. Keegi ei tea seda paremini süüdistatavast, kes on kogu senise elu pidanud taluma halvustavaid märkusi. Eriti valus on, kui neid tehakse inimesest sõltumatute füüsilist iseärasuste kohta ja mitmekordselt teeb haiget, kui selliseid märkuseid teeb oma abikaasa. Igal kannatusel on piirid. Nõrgem isiksus murduks kohe. Vaid väga tugev inimene suudab mõnitusi taluda viiekümne aasta jooksul, nagu seda suutis süüdistatav. Paika ei pea antud juhtumi puhul ka süüdistaja väited naisest kui nõrgemast poolest. Te võrrelge süüdistavat ja ohvrit: tegemist on kärbes- ja raskekaallasega!"

Kohtunik:

"Lõpetage ohvri solvamine!"

Kaitsja:

"Näete nüüd ise, ka auväärne kohus kvalifitseerib füüsilistele iseärasustele tähelepanu juhtimist solvamiseks! Mida tunneb aga inimene, kes peab seda taluma aastakümneid? Tahaksin kohtu tähelepanu juhtida ka asjaolule, et mitte kuidagi ei ole põhjendatud süüdistaja märkused süüdistava füüsiliste ja vaimsete isikuomaduste kohta. Uurimise käigus on leidnud tõestamist, et süüdistav on olnud igati hea pereisa, kes on vaatamata abikaasa-poolsetele pidevatele mõnitustele täitnud nurisemata oma kohust ühiskonna

ja perekonna ees. Üks mõtlematu tegu äärmuslikku hingelisse seisukorda viidud inimeselt ei tee temast veel ebaküpsset ja egoistlikku isiksust, nagu süüdistaja ebaõiglaselt väita püüab. Igaühe kannatusel on piir. Süüdistava mõõt sai täis just sel hetkel, kui ta otsustas knopkasid abikaasa toolile paigutada. Kindlasti ei olnud selle taga soov kehavigastusi tekitada, nagu süüdistaja püüab tõestada. Kindlasti ei ole tegu kvalifitseeritav tahtlike kehavigastuste tekitamisena. Läbi sellise tselluliidikihi on knopkad pehmel toolil vaevalt tuntavad!"

Kohtunik:

"Viimane hoiatus teile!"

Kaitsja:

"Vabandust, kuid püüdsin olusid tõe huvides võimalikult täpselt kirjeldada. Arvestades asjaolusid, ei saanud kannatanu kuidagi tunda eriti suurt valu. Tema kukkumise ja sellest tingitud kerge kehavigastuse tekkimise põhjuseks oli just nimelt kavatsus rünnata ja lüüa telekapuldiga abikaasat. Ei saa ju ometi süüdistada inimest selles, et ta rünnaku eest kõrvale astub! Kuidagi ei ole võimalik süüdistavale süüks panna kannatanu kukkumist omaenda rünnaku tagajärjel. Seega langeb ära ka süüdistus kergete kehavigastuste tekitamisest. Knopkade panek kannatanu toolile on kvalifitseeritav mõtlematu teona afektiseisundis, millesse viis süüdistava kannatanu pikaajaline vaimne terror. Seega palun süüdistus ümber kvalifitseerida ja süüdistatav õigeks mõista!"

Kohtunik:

"Pärast põhjalikku asjaoludega tutvumist ning süüdistaja ja kaitsja kõnede kuulamist jõudis kohus järgmistele seisukohtadele. Esiteks, vaadeldav sündmus koosneb kahest eraldi episoodist. Knopkade panek süüdistava poolt ohvri toolile ei ole otseses seoses ohvri hilisema kukkumisega, mis põhjustas kerge kehavigastuse. Uurimise tulemusel kukkus ohver süüdistava vastu suunatud ebaõnnestunud ründe tagajärjel. Samas oli rünne esile kutsutud hingeseisundi poolt, mis tekkis knopkadele istudes. Selline seisund on lähedane afektiseisundile ja annab seletuse kannatanu ülereageerimise

põhjustele. Süüdistus knopkade panemisest abikaasa toolile jääb aga jõusse. Kohus kvalifitseerib teo huligaansusena ja karistusena kohustab süüdistavat tegema ühiskondlikult kasulikke töid 100 tunni ulatuses. Kohus ei võta seisukohta abikaasade suhete küsimuses, sest tegemist ei ole otseselt protsessi puutuva teemaga. Küll aga leidis asja arutamise käigus tõendamist, et süüdistatav on kannatanud pikaajalise vaimse terrori käes. Märkuse tajumist solvangutena põhjustab süüdistava madal enesehinnang. Kohus soovib mõlemal abikaasal pöörduda psühholoogi poole ja oma probleemidest avameelselt rääkida."

Süüdi on sülearvuti

9. klass

II auhinnaline koht

Rasmus Raidla

Tallinna Prantsuse Lütseum

Juhendaja: Liis Reier

Asjaolud

Gümnaasiumi viimases klassis õppiv Mart oli ammu soovinud sülearvutit ja oli selle ka oma vana tuttavat Erkit juhuslikult kohates lõpuks saanud väga odava hinnaga – 2000 krooniga. Tehingu kohta tehti Mardi isa soovitusel ka kirjalik leping, milles Erki kinnitas, et arvuti on tema oma ja teistel isikutel pole selle sülearvuti suhtes mingeid õigusi. Veel oli lepingus kirjas, et arvuti antakse täielikult ja tingimusteta üle Mardile ehk siis temast saab selle arvuti uus omanik.

Nädala pärast aga helistas sülearvuti uuele omanikult Mardile Jaak, kes kinnitas, et sülearvuti, mille Mart äsja justkui ametlikult oli Erkilt ostnud, kuulub tegelikult talle. Jaagu sõnul oli ta arvuti eest maksnud 15 000 krooni. Mart kinnitas vastu, et tal on selle arvuti ostu kohta kirjalik leping, ning soovitas Jaagul pöörduda hoopis Erki poole, kellelt Mart oli selle sülearvuti ostnud. Mart on ka veendunud, et Erki või mõni tema sõber on selle sülearvuti varguse põhisüüdlased. Jaak aga ei tahta Erkilt mingit kahjuhüvitise raha, vaid just seda sülearvutit, mis on nüüd Margi käes ja mis talt ära oli varastatud. Mart oli lisaks arvuti eest makstut 2000 kroonile kulutanud aga veel ligikaudu tuhat krooni programmide jaoks, mis ta oli juba arvutisse installeerunud. Pealegi oli Mart juba jõudnud arvutisse salvestada ka enda isiklikud asjad. Vanad failid, kaasa arvatud Jaagu tähtsad tööfailid, oli Mart ära kustutanud.

Jaagu esindaja argumendid ja nõue

Sülearvuti, mille ümber juhtum keerleb, on Jaagu omad ja tal on selle kohta alles ka ostukviitung, mis seda tõendab ja mille ma koos oma nõudega ka kohtule esitan.

Arvuti oli Jaagult mõned nädalad tagasi ära varastatud ja nagu nüüd selgunud, ka juba edasi müüdnud. Mart ei ole aga nõus seda arvutit niisama tagastama ja väidab, et ostis selle arvuti oma sõbralt Erkilt. Jaagu esindajana arvan, et Erkil polnud üldse mingit õigust seda arvutit müüa. Kahjuhüvitisraha Jaak Erkilt ei nõua, küll soovib ta Mardi käest tagasi saada oma küllaltki uue sülearvuti, milles olid salvestatud tema tööks vajalikud dokumendid. Ilma arvutita ja sellesse salvestatud dokumentideta ei ole Jaagul võimalik oma tööd lõpuni viia, mis omakorda toob kaasa olulise rahalise kahju. Veelgi suurem kahju kaasneks aga siis, kui ta arvuti varguse tõttu peaks üldse nimetatud tööst ja koos sellega ka kokkulepitud tasust ilma jääma. Sellest on tingitud ka minu kui Jaagu esindaja esitatud hagiavaldus kohtule.

Põhiseaduse paragrahv 32 ütleb: Igäühe omand on puutumatu ja võrdselt kaitstud. Omandit võib omaniku nõusolekuta võõrandada ainult seaduses sätestatud juhtudel ja korras üldistes huvides õiglase ja kohese hüvitise eest. Igäühel, kelle vara on tema nõusolekuta võõrandatud, on õigus pöörduda kohtusse ning vaidlustada vara võõrandamine, hüvitus või selle suurus.

Lähtudes põhiseadusest nõuab Jaak, et Mart selle arvuti koheselt tagastaks.

Mardi esindaja vastuargumendid

Vastuväiteks eelkõnelejale võin öelda: Erki on kinnitanud Mardile, et mainitud sülearvuti kuulub täielikult talle. Ostu kohta sõlmisid Erki ja Mart ka kirjaliku lepingu, mille esitan ka kohtule. Kui Jaak ütleb, et arvuti on tema oma ja et Erki oli selle temalt varastanud, siis sedasama arvutit Erki käest ostes ei saanud Mart seda kuidagi teada. Arvuti ostmisel sõlmitud kirjalikus lepingus Erki kinnitas, et arvuti kuulub talle. Mardist sai pärast selle kirjalikult kinnitatud ostulepingu allkirjastamist ja lepingus kokkulepitud ostusumma tasumist arvuti uus heauskne omanik. Muidugi võib kahtlane tunduda, et arvuti nii odavalt talle müüdi, kuid selle jaoks tegigi Mart kirjaliku lepingu, mis peaks peletama kõik kahtlused.

Esitatud nõue, et Mart peab Jaagule arvuti tagastama, viitab aga sellele, et justkui ka Mart oleks selle vargusega kuidagi seotud. See on aga otseselt Margi au teotamine. Siinkohal tsiteeriksin põhiseadust, mille paragrahv 17 ütleb: kellegi au ega head nime ei tohi teotada. Ning põhiseaduse paragrahv 13 lisab: igapähele on õigus riigi ja seaduse kaitsele.

Heauskse ostjana maksis Mart arvuti eest 2000 krooni. Lisaks arvuti ostule on Mart teinud ka muidu kulutusi – ostnud programmid (ligikaudu 1000 krooni), kulutanud arvuti säätimiseks ja enda failide pealelaadimiseks oma aega. Teades, et arvutit ostes saab see tema omaks, tegi Mart heauskse omanikuna arvuti täiesti tühjaks, mis tähendab, et seal pole ka enam Jaagu tööfaile. Juhul kui kohus nüüd leiab, et sülearvuti oli tõepoolest hoopis Jaagu oma, siis on Mart sunnitud oma õiguste kaitseks esitama kohtule vastuhagi.

Põhiseaduse paragrahv 15 ütleb: igapähele on õigus pöörduda oma õiguste ja vabaduste rikkumise korral kohtusse. Ja paragrahv 25 lisab: igapähele on õigus talle ükskõik kelle poolt õigusvastaselt tekitatud moraalise ja materiaalse kahju hüvitamisele.

Et kõiges on süüdi Erki, siis Mardi esindajana leian, et ka tema kui mõlemale osapoolle otsese kahju tekitaja tuleb kohtuprotsessi kaasata. Ning tema süü tõendamisel on Mart nõus tagastama Jaagule tema sülearvuti. Seda aga vaid juhul, kui kohus nõuab Erkilt Marti kasuks välja kahjuhüvitise 3000 krooni, mis koosneb kahes osast – arvuti eest tasutud 2000 kroonist ja programmide ostuks kulutatud 1000 kroonist. Võiks ju veel rahaliselt hinnata ka Mardi aja- ja närvikulu, kuid Mart piirdub siinkohal vaid nõudega, et Erki tema ees avalikult vabandaks.

Kohtuniku otsus ja selle põhjendused

Kuulanud ära mõlema poole selgitused, argumendid ja nõuded, teen järgneva otsuse:

- 1) Kummagi poole põhjendused ja esitatud tõendid pole piisavad lõpliku kohtuotsuse langetamiseks.

- 2) Jaagu nõue arvuti tagasisaamiseks tundub olevat põhjendatud, kuid enne selle nõude rahuldamist tuleb otsustada Mardi tehtud kulutuste hüvitamine. Lisaks tuleb enne arvuti tagastamist kindlaks teha, kas ei ole sõlmitud veel mõnda lepingut, näiteks Jaagu ja Erki vahel. Selleks tuleb aga ära kuulata ka Erki selgitused selle kohta, kuidas ja millistel asjaoludel arvuti tema kätte sattus.
- 3) Põhjendatud on ka Mardi nõue tehtud kulutuste hüvitamiseks, vähemalt selles osas, mis puudutab arvuti ostmiseks kulutatud summat. Samas juhib kohus Mardi tähelepanu asjaolule, et enne ostu-müüdilepingu sõlmimist tuleks veenduda, kas ostetav ese ikkagi kuulub müüjale või mitte. Lisaks suusõnalisele kinnitusele tuleks võimalust mööda kontrollida ka seda omandiõigust kinnitavaid kirjalikke dokumente.
- 4) Mis puutub Mardi nõudesse hüvitada ka tema kulutused arvutiprogrammide otsuks, siis siin peab Mart esitama täiendavaid tõendeid selle kohta, et juhul kui arvuti Jaagule tagastatakse, kas koos sellega on ka need arvutiprogrammid Jaagu jaoks jäädavalt kadunud või annab neid rakendada ka mõnes muus arvutis, mille Jaak endale kunagi edaspidi võib soetada.
- 5) Kohtul pole ka piisavalt tõendeid selleks, et hinnata, millist kahju võis Jaagul tekkida seoses sellega, et Mart oli arvutist tema tööfailid ära kustutanud. Juhul kui Jaak soovib taotleda võimalike kahjude hüvitamist, siis tuleb tal kohtule esitada ka seda põhjendavad lepingud ning tõestada, et hävinud failid ei ole taastatavad.
- 6) Kaasata protsessi Erki, et kuulata ära tema selgitused. Siis tuleb otsustamisele ka võimalike kahjude hüvitamine osapooltele.
- 7) Järgmine kohtuistung toimub täpselt kahe nädala pärast kell 14.00 samas saalis.

Слѣзы Линды

9. klass

III auhinnaline koht

Jekaterina Žemtšugova

Tallinna Mustamäe Humanitaargümnaasium

Juhendaja: Natalja Sahharova

В суд поступила жалоба от Линды – Шарлийз, на городскую школу по интересам. Линда обвиняет школу в обнародовании её личных данных, что причинило ей моральный вред. Суд должен разобраться в обстоятельствах дела и вынести справедливое решение.

Аргументы школы в свою защиту.

Никакие принципы обнародования личных данных нарушены небыли, а те сведения ,которые запрашивались, нужны школе для комплектации группы и лучшей организации работы. За произошедшее с Линдой, школа ответственность не несёт. К сроку регистрации Линды, в школу уже записались другие ученики. Девушка не была первой. Поэтому, если бы она изучила сайт повнимательнее, она увидела бы личные данные других учеников, это не было тайной. Если её не устраивал факт публикации личных данных в Интернете, она могла бы не отправлять свою анкету. Линда - взрослая девушка, осознающая свои действия. Так же у школы есть адрес и телефон, представленные на сайте регистрации. При желании или при возникновении вопросов, девушка могла бы позвонить или прийти в школу, для обсуждений правил регистрации в «живую», а не по средствам Интернета. Школа считает, что Линда-Шарлийз пострадала из-за собственной невнимательности и безответственности.

Аргументы защиты.

Информация - кислород демократии. Если люди не знают, что происходит в их обществе, если действия тех, кто ими управляет скрыты, они не могут

принимать деятельного участия в делах общества и государства. Информация не просто необходима для граждан, это еще и важнейшая характеристика демократического правительства. Информационное право представляет собой базис нарождающегося фундамента информационного общества.

В современном обществе информация играет решающую роль, информационные ресурсы становятся в один ряд с важнейшими ресурсами государства — природными, трудовыми, финансовыми и иными, составляющими его потенциал. Публичная информация помогает нашему народу получать образование, стимулирует развитие и способствует решению большинства сложных экономических, научных и социальных проблем. Повсеместное внедрение информационных и телекоммуникационных технологий и основанных на них информационно-телекоммуникационных сетей привело к формированию глобального виртуального информационного пространства, в котором информация обращается в непривычной для традиционного права электронной форме. Это создало уникальные возможности для включения информации в гражданский и иной обороты, в том числе и распространения на нее статуса товара. Одновременно нарастают потребности правового регулирования возникающих общественных отношений, обостряются проблемы информационной безопасности.

Защита информации — есть комплекс мероприятий, проводимых собственником информации, по ограждению своих прав на владение и распоряжение информацией, созданию условий, ограничивающих ее распространение и исключаящих или существенно затрудняющих несанкционированный, незаконный доступ к засекреченной информации, и ее носителям.

Сущность защиты информации состоит в выявлении, устранении или нейтрализации негативных источников, причин и условий воздействия на информацию.

Информация - сведения о лицах, предметах, фактах, событиях, явлениях и процессах независимо от формы их представления. С развитием информационного общества все большее значение приобретают проблемы, связанные с защитой конфиденциальной информации. **Конфиденциальная информация** — это информация, не являющаяся общедоступной и могущая нанести ущерб правам и законным интересам предоставившего ее лица. Что такое конфиденциальная информация? На этот вопрос нет однозначного ответа - ни в законодательстве, ни в науке, ни в реальной жизни.

Во всём цивилизованном мире, к сведениям конфиденциального характера отнесены: сведения о частной жизни гражданина (персональные данные), позволяющие идентифицировать его личность; сведения, составляющие тайну следствия и судопроизводства; служебная тайна; сведения, связанные с профессиональной деятельностью, доступ к которым ограничен законами (врачебная, нотариальная адвокатская тайна, тайна переписки, телефонных разговоров и т.д.); коммерческая тайна; информация об изобретениях и новых технологиях (до официальной публикации информации о них).

Распространение информации, а точнее правильное, разумное распространение – есть один из факторов нормального существования общества. Информация это своего рода оружие, и неправильное его использование, не разумное дозирование, может привести к необратимым последствиям.

Что же произошло в нашем случае?

На лицо факт разглашения конфиденциальной информации. И сколько бы школа не приводила аргументов, все они ничтожны перед одним: **ребёнок доверил школе, а школа поступила безответственно!** И неважно кто именно виноват в том, что информация вышла за рамки школы, руководство ли это, или инфотехнолог, занимающийся составлением программы регистрации, факт есть факт – подробнейшие личные данные оказались доступны широкому кругу. Статья 43 Конституции Эстонской республики гласит: « Каждый имеет право на

тайну сообщений, передаваемых им либо ему по почте, телеграфу, телефону или иным общеупотребительным способом. Исключения допускаются с санкции суда....».

Но это ещё не самое страшное. Многие люди стали беспокоить Линду сомнительными предложениями, в результате чего Линда постоянно испытывала страх. А это уже нарушение статей 17 и 18 конституции Эстонской республики. Статья 17 « Запрещается покушаться на честь и доброе имя кого бы то ни было». Статья 18 « Никто не должен подвергаться пыткам, жестокому или унижающему достоинство обращению или наказанию...». Звонки, на телефон девушки, производились со скрытых номеров, поэтому теоретически невозможно проследить, кем являются эти злоумышленники. **Но практически, имея разрешение суда, можно выяснить через оператора связи, всю необходимую информацию. В таком случае было бы известно кто эти люди, как к ним попал телефонный номер Линды, и каким образом они связаны с городской школой по интересам.**

Мы выяснили, что на сайте школы, отсутствует информация о том, что размещаемые данные имеют открытый характер, а это значит, что школа не права утверждая обратное. Использование Интернета в наши дни стало естественным явлением, поэтому регистрация таким способом никак не могла показаться подозрительной. Линда понимала для чего кружок собирает данные, и не была противницей анкетирования.

Из всего выше сказанного защита Линды-Шарлийз, **требует возмещения морального вреда**, опираясь на статью 25 Конституции Эстонской республики: « Каждый имеет право на возмещение противоправно причиненного ему кем бы то ни было морального и материального вреда». Так же, защита **требует, что бы данные Линды были бы удалены с сайта школы.** И тот факт, что якобы невозможно удалить данные, является ложью. Современные компьютерные технологии позволяют удалить любую информацию со всех носителей. **Помимо этого, защита просит суд дать разрешение на глубокую проверку школы по интересам, с целью выяснить: не является ли данная школа по инетерсам,**

прикрытием какой либо незаконной деятельности, например склонением детей к занятию проституцией.

Решение суда.

Суд рассмотрел все обстоятельства дела, приняв во внимание аргументы школы по интересам и аргументы защиты Линды-Шарлийз, и вынес решение:

1. обязать школу по интересам возместить моральный ущерб Линде-Шарлийз в размере 5000 эстонских крон.
2. разрешить проверке школы по интересам на предмет выяснения законной и моральной стороны деятельности данного учебного заведения.

В случае несогласия с решением суда, решение можно оспорить в вышестоящей инстанции в течении 10 дней.

"Madis sind võtku!"

10. klass

I auhinnaline koht

Janne Susi

Miina Härma Gümnaasium

Juhendaja: Urma Linnus

Otsustasin valida selle kaasuse, sest lugu iseenesest on väga huvitav ning Eestis kahjuks üsna levinud. Samuti on perevägivallaga seotud juhtumid ja teemad üldiselt Eestis aktuaalsed. Kuna kaasus tundus mulle kõigist kolmest kõige "ekstreemsema" sisuga, kus on lisatud palju detaile, olin üsna kindel, et see on mulle. Muidugi ka sedasorti kaasust ise lahendades mõistad teo ohtlikkust veelgi rohkem ning tajud kui jubedad võivad olla tagajärjed, millele alguses inimesed enamasti ei mõtle. Seega on kaasus minu jaoks nii õpetliku sisuga kui ka enda jaoks huvitav lahendada.

Tehtu jõudis siiski kohtusse. Kohtusaalis on nõutud eelkõige süüdistuskõne, Madise kaitsja kaitsekõne ning motiveeritud kohtuniku otsus. Alustame kohast, kus prokurör esitab süüdistuskokkuvõtet.

"Lugupeetud kohus, antud juhtumina on meil tegu ääretult ebameeldiva ja tõsise perevägivalla juhtumiga. Ei ole ju eriti sagedased olukorrad, kus üleminek verbaalselt suhtluselt vägivallale toimub sedavõrd kaalutletult ja külmavereliselt. Fakt, et süüdistav asetask toolile kümme harilikku knopkat eesmärgiga maksta kätte oma abikaasale verbaalsete väljenduste eest, näitab süüdistava ignoreerivat suhtumist ja hoolimatust teise inimese kannatuse, moraalinormide kui ka kehtivate seaduste suhtes. Süüdistus juhib kohtu tähelepanu asjaolule, et näiliselt poisikeselik temp – knopka asetamine toolile, on äärmiselt terviseohtlik tegu tänu keskkonna mittesteriilsusele. Samuti väidab süüdistus, et tegu oli kindlasti ette planeeritud, kuna süüdistatav võttes plaaniks teostada kättemaks oma abikaasale, teadis ette, et kannatanu sinna toolile tol täpsel kellaajal ka istus. Samas oli tal ka pikka aega võimalus katkestada oma alustatud

tegu, kuid ta ei teinud seda. Seega on tõestatud, et just nimelt süüdistatav on see, kes asus peresisese konflikti lahendamisel füüsilise vägivalda teele. Kahjuks ei piirdunud vägivald üksnes kergete kehavigastuste tekitamisega. Süüdistava abikaasa, kes osutus antud episoodis kannatanuks, üritas oma nõrdimust vältida spontaanses reaktsioonina, ähvardades süüdistavat telekapuldiga. Ka nüüd oli süüdistaval võimalus olukord lõpetada väidetava löögi tõrjumise või televiisoripuldi ära võtmisega. Selle asemel aga süüdistatav pani kannatanule jala ette ja tõukas teda käega. Taoline tegevus on ilmselgelt teise inimese tervist ja elu ohtu seadev. Ja selle tulemusel sai kannatanu raske kehavigastuse. Süüdistus näeb selles teguviisis tahtlust kannatanule tekitada veelgi raskemaid kehavigastusi kui ta juba eelnevalt tegi. Vaatamata sellele, et süüdistatav ei tekitanud kannatanule otseselt raskeid kehavigastusi, on korteri oludes taoline tegevus nagu jala ette panek ja kätega tõukamine äärmiselt ohtlik, tänu väikesele ruumile ja sellest tingitud mööbliesemete lähedikkusele paiknemisele. Kuna süüdistatav siiski ei arvestanud sellega, näitab see veelkord jõhkrat hoolimatust kannatanu elu ja tervise suhtes, mis on samaväärne tahtlusega asetada inimene eluohtlikku olukorda. Süüdistava hoolimatust tõestab ka asjaolu, et vaatamata kannatanu raskele seisundile polnud tema see inimene, kes oleks kutsunud abi. Kannatanu abitusse olukorda jätmise on samuti näide tõestuseks süüdistatava kuritahtlikult hoolimatusest. Arvestades eelpoolmainitud, süüdistab süüdistus kodanik Madist raske kehavigastuse tahtlikus tekitamises ja kannatanu abitusse seisundisse jätmises."

Kohtualuse kaitsja sõnavõtt

"Lugupeetud kohus, kuna tegu on tõesti traagilise juhtumiga, mille kõik asjaolud ei pruugi olla nii nagu nad algul tunduvad. Seetõttu lubage mul minna asjas veidi tagasi ja alustada kaitsealuse isiksuse jälgimisega alates tema koolipõlvest. Juba noore poisina pidi ta taluma kaasõpilaste ja mängukaaslaste kiusamist ja narrimist, mille põhjuseks polnud mitte tema vaimsed võimed, vaid hoopis lühike kasv ja kehvapoolne tervis. Osaliselt tingis see olukord ka tema eemalejäämise igasugustest laste kollektiivsetest mängudest ja vandeseltslike krutskite seipitsemistest. Viimane asjaolu omab antud asjas erakordset tähtsust, sest isiksuse väljakujunemisel on kaitsealusel

tekinud teatud puudujäägid sotsiaalses sfääris. Kõik eelpoolmainitu on oluliselt mõjutanud kaitsealuse isiksuse ja käitumise omapära.

Kui inimene on lapsepõlves kogenud midagi taolist nagu antud hetkel kaitsealune ja tema isiksus on saanud tulevikus sellest mõjustatud, tuleks tema lähedastel teda pigem toetada, mitte aga süvendada antud isiku psüühilist ebastabiilsust. Kaitsealuse peres aga kahjuks nii ei olnud. Kellelegi polnud saladuseks, et kaitsealuse abikaasa kasutas provokatiivseid väljendeid nii perekonna siseselt kui ka külaliste juuresolekul. Oma töö tegi ka kuulujutt, nagu poleks kaitsealuse lapsed üldse tema omad, vaid sarnanesid rohkem naabrimehega. Kõik see mõjutas läbi aastate kaitsealuse vaimset seisundit niivõrd, et lõpuks tekkis tal šokilaadne seisund, mis viis ta tagasi koolipõlve. See tõestab, et knopkade panek toolile oli mõte tema noorpõlves tegemata jäänud koolitempudest, millel pole otse loomulikult mitte mingit kriminaalset tausta. Just selle teo ülesehitus tõestab tema afektiseisundit, mis viis ta omakorda kooliaega tagasi. Mille muuga saaks seletada täiskasvanud keskealise mehe käitumist, mis meenutas rohkem algkoolipoisi tempu. Kindlasti määras siin ka suurt rolli viha poisikeste vastu, kes teda nooruses kiusasid.

Seostades neid poisikesi oma abikaasaga, kes kohtles teda samamoodi, tahtis ta kätte maksta talle aga koolipoiste meetodil. Toolile knopkasid pannes oli ta psüühika seisundis, mis ei võimaldanud tal oma tegevust objektiivselt hinnata. Kindlasti ei ole põhjust süüdistada kaitsealust hoolimatuses, sest pigem on hoolimatud olnud tema lähedased tema suhtes. Selle asemel, et teda moraalselt toetada, kasutas abikaasa provokatiivseid ja solvavaid väljendeid ja kutsus sellega esile tõsise psüühika muutuse. On selge, et knopkade panekul puudus kaitsealusel tahtlus oma abikaasa elu ja tervist ohtu seada, sest vastasel juhul oleks ta kättemaksmiseks valinud mõne radikaalsema meetodi. Seetõttu peab kaitse alusetuks süüdistust raske kehavigastuse tahtlikus tekitamises ja kerge kehavigastus tekitati afektiseisundis. Pärast knopkade panekut toolile oli abikaasa reaktsioon üliäge ja ulatus füüsilise kontaktini. Nimelt üritas abikaasa kaitsealuse pead tabada tema käes olnud kõva esemega. Abikaasa alustas füüsilist rünnakut vaatamata teadmisele, et kaitsealune on üldiselt kehva tervisega ja

füüsiliselt just mitte eriti tugev. Edasine kaitsealuse käitumine on põhjendatud ainult enesekaitsega. Väärrib tähelepanu, et kaitsealune ennast kaitstes ei kasutanud ühtegi vahendit, mis näitas, et tal puudus tahtlus oma abikaasat mingilgi viisil vigastada. Kitsastes korterioludes rüseluses kaotas abikaasa tasakaalu ja kukkus õnnetult.

Kaitsealune ei hinnanud abikaasa seisundit kuigi raskeks, sest kukkudes suutis naine veel karjuda: "Madis sind võtku!" Kaitsealune siiski kummardus abikaasa kohale, et teha kindlaks, kas ta siiski vajab abi, jõudis kohale kaitsealuse poeg, kes tõmbas kaitsealuse abikaasast eemale ega kuulnud ka kaitsealuse seletusi. Seetõttu on tegemist väga kahetsusväärsete asjaolude kokkulangemisega, milles kaitsealuse roll on küll kõike muud kui kriminaalne. Tähelepanu väärrib kas asjaolu, et kaitsealune, keda süüdistati eelnevalt hoolimatus käitumises, pole siiski mitte hoolimatu. Polnud ju kaitsealuse süü, et ta kisti kannatanust eemale ja abikutsujaks oli poeg. Kaitsealusele jäi ka arusaamatuks, millist abi kutsuti. Seoses esitatud faktidega taotleb kaitse loobumist süüdistusest raske kehavigastuse (teadvuse kaotus) tahtlikuks tekitamises ja kannatanu abitusse seisundisse jätmises ja samuti taotleb kaitse kaitsealuse õigeks mõistmist kerge kehavigastuse tahtlikus tekitamises."

Kohtu otsus

"Kohus, kuulanud ära süüdistuskokkuvõtte, kaitse argumendid ning analüüsinud esitatud fakte ja tõendeid, väidab järgmist.

1. Ei saa nõustuda kaitsja seisukohaga, et knopkade toolile asetamisega kannatanule kergete kehavigastuste tekitamisel puudus tahtlus ja et tegu pandi toime šoki- või afektilaadses seisundis, mis ei lubanud kohtualusel oma tegevust objektiivselt hinnata. Kohtualune asetab knopkad toolile ja jäi rahulikult oma abikaasat oodates televiisorit vaatama. Kohus leiab, et taoline käitumine pole afektiseisundile tüüpiline. Ja kuna kohtualune ei kasutanud tema käsutuses olevat pikka aega selleks, et loobuda kuriteo toimepanekust, leiab kohus, et antud teol on selged tahtluse tunnused. Kohus leiab, et kohtualuse minevik ja psüühika eripärad võisid küll mõjutada kuriteovahendite

valikut, kuid valitud vahend kujutab endast tõsist ohtu inimese elule ja tervisele ning näitab kohtualuse hoolimatust ja mõistmatust teo tagajärgede suhtes.

2. Kohus ei saa nõustuda süüdistaja väitega, nagu oleks kohtualune tahtlikult tekitanud kannatanule raskeid kehavigastusi ja jätnud ta hiljem abitusse seisundisse. Kohtus pole leidnud tõendamist, et kohtualune oleks tahtlikult ette võtnud füüsilisi aktsioone, mille otsene eesmärk oleks olnud kannatanu elu või tervise ohtu seadmine. Seetõttu puudub alus väita, et kannatanu saadud vigastused oleksid otseselt kohtualuse sihipärase tegevuse tagajärjeks. Mis puutub kannatanu jätmises abitusse seisundisse, siis puudub kohtul alus väita, et kohtualune seda oleks teinud. Teatavasti viibis kannatanu juures peale kohtualuse ka tema poeg, kes juhtunust teavitamise enda peale võttis ja kohtualuse kannatanu juurest minema toimetas. Seetõttu polnud kohtualune oma otsustustes vaba ja ei saa teda süüdistada ka abi kutsumata jätmises või sündmusest mitteteatamises. Arvestades eelpool öeldut, kohus otsustab: mõista kohtualune süüdi tahtlikult kerge kehavigastuste tekitamises tervisele eriti ohtlikul moel."

Слёзы Линды

10. klass

II auhinnaline koht

Aleksandr Moldon

Narva Humanitaargümnaasium

Juhendaja: Jelena Matvejeva

Судья

-Уважаемые представители школы и Линда, вы находитесь в суде. В суде вы обязаны вести себя адекватно и придерживаться правилам, иначе вы будете удалены из зала. Рассматривается дело об обнародывании личных данных Линды чужими лицами.

Истец

Я являюсь представителем Линды. Линда захотела вступить в кружок рукоделия. Она зашла на сайт этой школы и написала там подробную информацию о себе. Я обращаюсь к суду с требованиями моего подзащитного. Во-первых на сайте школы должно было быть указано, что все занесённые данные обнародываются. Предупреждения не было!!! Во-вторых школа должна возместить моральный ущерб Линде за причинённый вред в течение лета, так как была нарушена Статья 17, в которой запрещается покушаться на честь и доброе имя кого бы то ни было. Видите ли, после размещения своих данных на Линдин телефон начали поступать разные звонки. В течение лета Линде звонили чужие мужчины, чтобы пригласить девушку и сделать ей предложение сомнительного характера. Самым страшным показался некий господин Хярри, который в разговорах становился прямо насильником и угрожал девушке приехать за ней к ней домой. Кроме этого, на электронную почту Линды пришло много спама и разнообразных реклам на английском языке. Её повседневная спокойная жизнь была повернута с ног на голову. Есть ещё требования: с сайта должна быть удалена личная информация Линды, так

как статья 43 Конституции Эстонской Республики постановляет, что Каждый имеет право на тайну сообщений, передаваемых им либо ему по почте, телеграфу, телефону или иным общепотребительным способом.

Школа должна прекратить обнародывать личные данные людей .На этом я заканчиваю свою речь.

Ответчик

Я - представитель школы .Обращаюсь к суду. Банк данных школы составлен так, что в случае наполнения художественного кружка внесенные данные сохраняются и изменить их потом нельзя, поэтому технически невозможно стереть уже занесенные в память сведения. Для того чтобы стереть анкету Линды нужно разработать новое решение базы данных, а это было бы для города очень-очень дорого, и на это денег нет. Также, хочу добавить, что сведения, которые запрашиваются, нужны школе для того, чтобы комплектовать группы и лучше организовать свою работу , поэтому писать такую подробную информацию о себе, типа такой, которую указала Линда , не обязательно.

Решение суда

Требования истца суд одобрил не полностью. Суд постановил, что школа должна возместить моральный ущерб Линде за причинённый вред. На сайте школы должны написать о том, что вся занесенная информация обнародывается и что сбор информации нужен школе для комплектования групп и для того чтобы лучше организовать свою работу, также на сайте должны написать номер телефона школы, чтобы можно было позвонить ,если возникнут какие либо вопросы. Изменения базы данных и удаление личных данных Линды отклоняется, так как это большие затраты для города. Также просьба о прекращении обнародывания данных отклоняется, так как теперь на сайте будет предупреждение об обнародывании информации .В течении 10 дней истец или ответчик может подать апелляцию. Дело закрыто.

"Madis sind võtku!"

10. klass

III auhinnaline koht

Anni Kivimäe

Saku Gümnaasium

Juhendaja: Mai Kahru

Argumendid Madise vastu:

Minu kaitsealune süüdistab Madist füüsilises kallaletungis. Madis kavandas kättemaksu oma naisele, kes on tema kahe poja ema. Minu kaitsealune nõuab kiiret lahutust oma abikaasast ning moraalse ja materiaalse kahju hüvitamist. Samuti mõlema poja hooldusõigust ja igakuist rahalist toetust mehe poolt. Väärtusega 5000 eek mõlema poja eest.

Naine pöördus peale õnnetust oma advokaadi poole, et saada abi juhtunu osas. Tema abikaasa tekitatud füüsilised ja vaimsed kahjud saaksid hüvitatud (§15. Igaühel on õigus pöörduda oma õiguste ja vabaduste rikkumise korral kohtusse. Igaüks võib olla kohtuasja läbivaatamisel nõuda mis tahes asjassepuutuva seaduse, muu õigusakti või toiminguga põhiseaduse vastaseks tunnistamist).

Kohus järgib põhiseadust ja tunnistab põhiseaduse vastaseks mis tahes seaduse, muu õigusakti või toimingut, mis rikub põhiseaduses sätestatud õigusi ja vabadusi või on muul viisil põhiseadusega vastuolus).

Madis kippus kaitsealuse elu kallale, tekitades naisele moraalseid ja füüsilisi vigastusi (§18. Kedagi ei tohi piinata, julmalt või väärlikust alandavalt kohelda ega karistada. Kedagi ei tohi tema vaba tahte vastaselt allutada meditsiini- ega teaduskatsetele).

Minu kaitsealune nõuab rahalist hüvitist väärkohtlemine tagajärjel (§25. Igaühel on õigus talle ükskõik kelle poolt õigusvastaselt tekitatud moraalse ja materiaalse kahju hüvitamisele).

Argumendid naise vastu:

Madis kaitses ennast vaimse vägivalda eest, mida põhjustas tema elukaaslane korduvalt. Mõnitades ja alavääristades tema kasvu ja isiksust. Naine otsis pidevalt võimalusi mehe ärritamiseks ja ära kasutamiseks. Peale naise nõutud tingimusi, et naine saab laste hooldusõiguse ja igakuise rahalise toetuse, nõuab minu kaitsealune enne kohtuotsuse tegemist mõlema lapse DNA testi, kuna Madis kahtleb oma naise truuduses. Minu kaitsealune tunnistab end osaliselt süüdi oma abikaasaga juhtunud.

Naine kasutab vaimset vägivalda Madise peal, nimetades teda punniks, käblikuks ja jupatsiks. Süvendades tema alaväärsuskompleksi (§ 12. Kõik on seaduse ees võrdsed. Kedagi ei tohi diskrimineerida rahvuse, rassi, nahavärvuse, soo, keele, päritolu, usutunnistuse, poliitiliste või muude veendumuste, samuti varalise ja sotsiaalse seisundi või muude asjaolude tõttu).

Rahvusliku, rassilise, usulise või poliitilise vihkamise, vägivalda ja diskrimineerimise õhutamise on seadusega keelatud ja karistatav. Samuti on seadusega keelatud ja karistatav õhutada vihkamist, vägivalda ja diskrimineerimist ühiskonnakihtide vahel).

(§ 15. Igaühel on õigus pöörduda oma õiguste ja vabaduste rikkumise korral kohtusse. Igaüks võib olla kohtuasja läbivaatamisel nõuda mis tahes asjassepuutuva seaduse, muu õigusakti või toiminguga põhiseaduse vastaseks tunnistamist).

(Kohus järgib põhiseadust ja tunnistab põhiseaduse vastaseks mis tahes seaduse, muu õigusakti või toiminguga, mis rikub põhiseaduses sätestatud õigusi ja vabadusi või on muul viisil põhiseadusega vastuolus).

Minu kaitsealuse abikaasa rüvetas korduvalt nende abielu aastate jooksul Madise au ja head nime (§ 17. Kellegi au ega head nime ei tohi teotada).

Tema abikaasa ja poeg esitasid süüdistuse Madise vastu, seoses selle päevase juhtumiga (§ 22. Kedagi ei tohi käsitada kuriteos süüdi olevana enne, kui tema kohta

on jõustunud süüdimõistev kohtuotsus. Keegi ei ole kriminaalmenetluses kohustatud oma süütust tõendama. Kedagi ei tohi sundida tunnistama iseenda või oma lähedaste vastu).

Minu kaitsealune Madis soovib suulist vabandamist oma naiselt (§ 25. Igaühel on õigus talle ükskõik kelle poolt õigusvastaselt tekitatud moraalse ja materiaalse kahju hüvitamisele).

Kohtu otsus:

§ 146. Õigust mõistab ainult kohus. Kohus on oma tegevuses sõltumatu ja mõistab õigust kooskõlas põhiseaduse ja seadustega.

Kohus otsustab mõlematele osapooltele karistuse määrata.

Naise poolt nõutud laste hooldusõigus ja igakuine rahaline toetus tühistatakse DNA testi tulemuste põhjal. Testis selgus, et Madis ei ole laste bioloogiline isa.

Kuna Madis tunnistab ennast osaliselt süüdi oma abikaasa kukkumises, määrab kohus talle karistuseks rahatrahvi väärtusega 2500 eek, naise väärkohtlemise eest.

Naise karistuse määrab kohus talle rahatrahvi väärtusega 5000 eek, vaimse vägivalda kasutamist mehe kallal ning ühiskondlikku tööd 200 tundi.

Rahatrahv tuleb tasuda mõlemal osapoolel 2 nädala jooksul ja naise ühiskondlik töö 5 kuu jooksul.

Mõlema osapoolte soov lahutust saada jõustub ja läheb menetlusse

Kohtuotsus jõustub alates järgmise nädala tööpäeva esimesest päevast.

"Madis sind võtku!"

11. klass

I auhinnaline koht

Gregori Palm

Tallinna Nõmme Gümnaasium

Juhendaja: Indrek Riigor

Mõne nädala pärast istus Madis juba kohtupingis, süüalsena. Ta kahetses, et oli kunagi tulnud nii jabura idee peale, et panna oma naise toolile kümme knopkat, tema hea idee naisele tagasi teha aastatepikkuse vaimse terrori eest oli andnud valusa tagalöögi. Naine oli otsustanud Madisele kallale tulla knopkade pärast ning oli õnnetult kukkunud, kaotades teadvuse. Võib-olla oleks kõik isegi korras olnud, kui sisse poleks astunud Madise enda poeg, kes koheselt temale politsei kutsus. Nüüd ta siis istus ja ootas. Istung algas.

Prokurör:

„Austatud kohtunik ja siin viibijad. Me oleme siin täna sellepärast, et süüalune, Madis, põhjustas tahtlikult oma naisele füüsilist valu, provotseerides viimast käituma mõtlematult ning ebaratsionaalselt. Seda olukorda kasutas süüalune ära selleks, et ta saaks enesekaitset ettekäändeks tuues oma naist veel rohkem füüsiliselt väärkohelda. Enesekaitseks on tal seaduslikult muidugi täielik õigus, seda ma ei eitagi, kuid kas enesekaitseks saab lugeda olukorda, kus väidetav ründaja lõpetab meelemärkuseta põrandal lamades? Sealjuures me ei saa olla täiesti kindlad, et asi seal oleks lõppenud, kui kuriteopaika poleks sisenenud süüaluse enda poeg, siis ei pruugiks kannatanu siin ruumis täna enam viibida. Ma olen täiesti kindel, et eelnimetatud poeg võib kinnitada minu sõnu. Samuti julgen oletada, et seda sama konflikti oleks võinud lahendada palju vägivallavabamalt. Võimalusi selleks on ju mitmeid, alustades ruumist kiire lahkumisega, lõpetades ründaja maha rahustamisega. Julgen oletada, et rünnak toimus afektiseisundis.

Ma usun, et Madis oli vähemal või rohkemal määral teadlik sellest, milline tema naise reaktsioon võib olla, nad on 20 aastat koos elanud! Seetõttu ei saa naise õigustatud reaktsioon talle üllatus olla. Seega, mida ta üritas saavutada? Tahtis ta viha naise peal välja elada? Õiglust jalule seada? Naisest lahti saada? Seda ma öelda ei oska, kuid see polegi oluline, kuritegelikud on kõik eelnimetatud põhjused, tahtlikult ta oma naisele füüsilist valu tekitas. Kõige loogilisem oleks kättemaks kodus olnud vaimse vägivalla eest. Madise naine tunnistab, et mõnikord ta kippus oma väljaütlemistega karmiks minema, peamiseks probleemiks oli Madise kasv, kuid isegi see ei õigusta füüsilist vägivalda? Eriti arvestades asjaolu, et Madis ei ole sundolukorras. Ta on täiskasvanud inimene, tema lapsed on kodust lahkunud, mitte miski ei takista temal kodust lahkumist, lahutuse sisseandmist või hoopis kolmanda lahenduse kasutamist. Millegipärast süüalune seda ei teinud, vaid otsustas elada koos inimesega, kelle vastu tal puuduvad tunded, muidu poleks ta otsustanud ju oma naist, tema väärikut alandavalt karistada.

Omakohus, mida süüalune kasutada otsustas ei ole kindlasti õigustatud mitte millegagi! Kui Madis oleks tundnud end kui sundolukorras, siis oleks ta pidanud pöörduma kohtusse, kuid tema seda ei teinud, sünnitades seeläbi mõtetut füüsilist vägivalda ning põhjustades oma naisele põhjendamatu füüsilisi vigastusi. Mind hirmutab asjaolu, et süüalune on nii kergekäeliselt võimeline võtma seadust enda kätte ja karistama inimesi vastavalt enda äranägemise järgi. Kas tõesti selline inimene võib meie riigis vabalt ringi liikuda?

On see tema kättemaks, mõtlematu käitumine või ettekavatsetud kuritegu, see jääb teie otsustada, austatud kohtunik, kuid igal juhul on selge, et süüalune ei ole võimeline funktsioneerima meie riigis ning alluma Eesti Vabariigi seadustele, seetõttu tahan ma tema vabaduse võtmist, olgu siis vangla või vaimuhaigla poolt. Ma tänan.

Kaitsja:

„Tervist härra kohtunik ning austatud siinviibijad. Ma ennekõike tahaksin tänada prokuröri selle toreda kõne eest, mis oli täis hämmastavaid järeldusi. Mina kahjuks nii

loominguline ei ole ja olude sunnil lähtun ainult faktidest. Tahaksin olukorda illustreerida ühe näitega. Kujutage ette last ja kassi. Lapsel on käes puutoigas, millega ta kassi togib. Mõne aja pärast kass küünistab last ja laps jookseb nuttes kaebama ning kass visatakse tänavale. Täpselt sama olukord on hetkel ka siin. Madis on pidanud taluma sisuliselt terve oma abielu jooksul mõnitusi oma naiselt, mille sisu on enamasti Madise kasv, tema tervis, kunstilembus ning kindlasti veel sada muud asja, mis nähtavasti ei sobi kohe kuidagi naisele. Kuid jätame abielu põhjused nõustaja hoolde ja läheme tagasi näite juurde. Kui Madis on pidanud taluma nii pikalt vaimset vägivalda oma naise poolt, siis tekib tal see sama kassiefekt. Vaimne vägivald koguneb, kuni ühel momendil läheb see üle piiri. Ma ei ütle, et kättemaks on õigustatud, kuid erinevalt austatud prokurörist ei nimetaks mina koolipoiste tempu, milleks on knopkade toolile panek, eriliseks kättemaksuks. Madis tegi lihtsalt ühe koolipoiste tembu, pärast mitmeaastast vaimset terrorit naise poolt, meeleheidet jms, oli Madise pingemaandamise viis lihtsalt knopkade toolile panek. See näitab, et tegu on väga kannatliku ja rahuliku mehega, kuid ega temagi kannatus piirutu pole, igal inimesel saabub ühel hetkel piir, mil karikas saab täis, kuid põhiline on asjaolu, et suure tõenäosusega oleks pea iga teine inimene sellises olukorras, milles Madis oli, karmimalt käitunud.

Tõsi ta on, et ka seda võib ideepoolest lugeda seaduse rikkumiseks, kuid ma usun, et on täiesti vajalik tõmmata ühel momendil piir, mis on valu, mis mitte, knopkade toolile panek on midagi sellist, mida koolis tehakse teistele pidevalt, kui me tõlgendaksime seda, kui tõsist vägivalda, siis võiksid järgmisena meie juurde kohtusse tulla ka inimesed, kelle varba peale on astunud ning sellest tekib allakäiguspiraal, mis ummistab meie kohtusüsteemi. Kuna tekib liigselt hagisi, sest selliseid juhtumeid on iga päev tuhandeid.

Mind huvitab rohkem fakt, et naine nii väikese asja peale suutis nii vaistlikult haarata endale mingisuguse relva ning sellega oma meest rünnata, sealjuures kordagi uurimata, mis on selle valu allikaks. Ma mõtlen, et mis oleks juhtunud siis, kui kannatanu, oleks istunud mesilase peale, meile teadaolevatel andmetel ründas ta koheselt oma meest,

seega, kas mesilane oleks põhjustanud sama olukorra? Nähtavasti küll, mistõttu peaks olema kannatanu hetkel süüpingis, kui absoluutselt iga asi sunnib teda afektiseisundis oma mehele kallale tungima, kuna sellest saab välja lugeda ainult fakti, et naine on harjunud oma meest ründama võimalikel olukordadel. Kuna on selge, et Madis on vaikne ja kannatlik mees, kes on juba oma elu tõttu harjunud kannatama ülekohut, siis on ka loogiline, et sellised juhtumid, kus tema naine peksab teda, ei ole meieni jõudnud.

Samas on ilmselge asjaolu, et tegu on esimese juhtumiga, kus Madis hakkas vastu, kuna kohe, kui Madis midagi tegi, ükskõik kui süütut, toodi Madis kiiresti kohtusse, kui säärane olukord oleks kestnud juba pikalt, siis oleksid kõik osapooled sellega harjunud ning me ei oleks siin seda arutamas. Ometi jooksis poeg kohe telefoni juurde ning kutsus politsei kohale, ehk tema jaoks oli see uus ja šokeeriv nähtus. Samal ajal on loogiline, et vägivalda isa vastu ei panda tähele, kuna üldlevinud arvamus on, et vägivalda ema poolt isale ei saa eksisteerida.

Rääkides nüüd enesekaitsest, mina isiklikult pole õppinud karated või ükskõik millist muud võitluskunsti, tähendab, et mina ei suuda ennast kontrollida nii pingelises olukorras, kui rünnak. Teadaolevalt pole säärast väljaõpet saanud ka Madis, mis tähendab, et sellises afektiseisundis tehakse seda, mis kõige esimesena pähe tuleb, Madise puhul oli see ründeorbiidilt pagemine, mis on ju täiesti aksepteeritav, ma usun, et seda teeksite ka teie, ainuke viga oli selles, et naine komistas, ma rõhutan sõna komistas Madise jala otsa, mida on siin nüüd tõlgendatud, kui geniaalset plaani oma viha välja elada, kuid ma kahtlen, et seda saab tõlgendada, kui meisterlikku ründeplaani, pigem oli see lihtsalt õnnetu juhus. Ainuke põhjus, miks minu klient istub süüpingis ongi see, et õnnetu juhuse tõttu andis tema süütu nali talle tagasilöögi, mille tõttu naine õnnetult kukkus.

Mida ma tahan teile näidata, austatud kohtunik, on see, et Madise lahendus tema kodus olevale olukorrale oli parim, mis säärases olukorras olla sai ning, et sellise olukorra tekkimises on palju rohkem süüdi Madise naine, kes on terroriseerinud oma meest juba

pikka aega, teda mõnitanud, viinud ta punkti, kus mees kaotas enese üle kontrolli, käitudes sealjuures ehk mõtlematult, kuid sellegipoolest täiesti seaduslikult. Lisaks sellele on Madise naine korduvalt eksinud põhiseaduse § 17 vastu, teotades korduvalt Madise au ja head nime nii laste, kui ka teiste inimeste ees, mis võis olla üks põhjustest, mis viis Madise knopkade panemiseni naise toolile. Ma tänan“

Kohtunik:

„Ma tänan prokuröri ning kaitsjat nende kõnede eest ning pärast pikka kaalumist olen ma otsustanud, et süüdi on mõlemad osapooled.

Madis on süüdi oma peresisese olukorra ebaseaduslikus lahendamises, luues sellega olukorra, kus esineb füüsiline koduvägivald, lisaks, tema tegudest tingituna kaotas tema naine teadvuse. Ühtlasi oli prokuröril täiesti õigus, kui ta seadis õhku küsimuse, et miks Madis ei lahendanud olukorda kuidagi teisiti, on ta ju ometi piisavalt vana, et arusaada oma tegudest ja nende tagajärgedest, mistõttu koolipoisi tegu ei kehti enam tema kohta. Kuid ennatlik on järeldada, et Madise seisukord nii hull on, et ta planeeris oma naise rünnaku juba varakult ette, mistõttu väide, et vägivald poleks poja kojutulekuga lõppenud on puhtalt spekulatsioon ning ei oma mingit kandvat tähtsust.

Samas ei ole ka süüta Madise naine, kes mõlema tunnistusel on olnud oma kodu vaimse terrori algataja juba pikka aega, mistõttu on õigustatud kaitsja väide, et küllap provotseerija oli tegelikkuses praegusel juhul kannatanu. Määrav küsimus on ka see, miks naine nii vaistlikult mehe kallale läks, kuigi kõigi osapoolte kinnitusel eelnevalt füüsilist koduvägivalda esinenud pole. Sellisest olukorrast saame ainult kahte asja välja lugeda, kas tegelikkuses on koduvägivald siin peres juba pikalt esinenud, mistõttu naine on harjunud end juba instinktiivselt kaitsma, seda te keegi ei tunnista, seega võib ainult järeldada, et kannatanu on nii harjunud oma meest väarikust alandavalt kohtlema, et ta on valmis oma meest juba kõiges süüdlaseks pidama ning vastavalt sellele arvamusele ka karistama.

Tulemuse puhul ma usun, et kannatanu teadvusekaotus oli vaid õnnetu juhus, mis oli tingitud mehe ebaetilisest käitumisest.

Igal juhul ei sobi teie kaks koos elama, ma soovitaks teil nii kiiresti, kui võimalik minna ja anda lahutuspaperid sisse, kuid see jääb teie enda otsustada. Teie mõlemad olete eksinud Eesti põhiseaduse §18 vastu, kahjustades sellega teineteise tervist, olgu siis vaimset või füüsilist ja § 25 vastu, põhjustades teineteisele õigusevastaselt moraalset kahju.

Te mõlemad katate enda tekitatud kohtukulud, karistama ei hakka ma teid kumbagi, kuna te olete seda juba üksteise suhtes vastastikku piisavalt teinud. Pada sõimab katelt, õigust pole kummalgi.“

"Madis sind võtku!"

11. klass

II auhinnaline koht

Anna Tammemäe

Rocca al Mare Kool

Juhendaja: Mare Räs

Olen palju vaadanud uudiseid, kus mees on peksnud naist või vastupidi. Kuid mitte kunagi pole ma kõhelnud selles, kes süüdi on, sest loomulikult oleks see ju lööja. Antud kaasus pani mind aga mõtlema tõsiselt selle peale, kas tõde on see, mis ma arvan seda olevat esmapilgul, või hoopis midagi muud, mis on pinnase all peidus?

Madise elu oli olnud õnnetus õnnetuse otsa. Oli ta olnud juba noorena kõikide naerualune oma väikese kasvu tõttu. Suureks saades selline kiusamine ei lõppenud, vaid läks hullemaks, sest seekord oli mõnitajaks tema enda naine. Lapsed olid juba suureks kasvanud ja nii ta elaski päevad läbi koos oma naisega, kes kohtles teda kui kaltsuvaipa. Ühel päeval sai Madisel kõrini ja ta tegi oma naisele ühe lapsiku tembu, mis viis füüsilise kontaktini, mille tulemusena langes too teadvuseta maha. Juhtum jõudis kohtusse.

Kui mina oleksin Madist süüdistav prokurör, siis esineksin süüdistajana just sellise kõnega:” Täna seisan siin Teie ees, et kaitsta ühte nõrgema soo esindajat, kes sattus vägivaldse mehe rünnaku alla. Põhiseaduse §18 järgi ei tohi kedagi piinata ega julmalt kohelda. Madis käitus otseselt Eesti Vabariigi seaduse vastaselt. Kuigi minu kaitsealune ja süüdistatav ei saanud omavahel just kõige paremini läbi, pole minu teada ühtegi põhjust, mis oleks süüdistataval keelanud olukorda lahendada abielu lahutades. Lapsed olid ammu juba suured ja elasid oma elu. Süüdistatav väidab, et oli kuritöö toimepaneku ajal vaimselt ebastabiilne minu kaitsealuse, tema naise, mõnituste tõttu. Võtame siinkohal näiteks kas või koolivägivalla, mis on viinud katastroofiliste tulemusteni. Nagu teame on koolitulistamisi toimunud üle maailma mitmeid kordi. Ja

mis on ühe noore selleni viinud, et võtta relv ja suunata püstolitoru oma koolikaaslaste poole? Ikka koolivägivald, kiusamine, mõnitamine, mis ei pruugi alati olla füüsiline vaid tihti vaimne. Kuid kas seda noort saab siis selle tõttu õigeks mõista? Kindlasti mitte, sest mis keelas sellel vaimselt haigel poisil abi saamast? Miski ei saa heastada tehtud kahju. Sama ka antud loo puhul. Ei saa väita, et naine tegi õigesti, kuid kas selle pärast oli Madisel õigus tema elu kallale minna? Ei. Sellist ülekohust ühe kaitsetu naise üle, ei saa kahe silma vahele jätta. Meie ega ka mu kaitsealune ei saa iial kindel olla, milleni oleks antud juhtum viinud, kui majja sisse poleks astunud kolmas isik. Antud hetkel loengi ette, mida nägi kohtu all olevate inimeste poeg, kui ta astus majja. Poeg tuli nagu väga tihti vaatama, kuidas läheb tema vanematel. Eest leidis ta aga meelemärkuseta ema ja vihast punaseks läinud näoga isa, kes kummardus ema poole, võimalik, et mõttega teda veel vigastada. Näinud jubedat pilti, tõmbas ta isa emast eemale ja helistas politseisse. Sellest tunnistusest võime järeldada, et kõik toimus täpselt nii nagu minu kaitsealune seda seletas. §25 järgi on igal ühel õigus talle ükskõik kelle poolt õigusvastaselt tekitatud moraalse ja materiaalse kahju hüvitamisele. Seda seadust meelespidades soovime Madise poolt kahju hüvitamist ja Madisele tingimisi vanglakaristust.”

Kui mina oleksin Madise kaitsja, siis esindaksin teda sellise kõnega:” Oleme kõik tunnistajaks, et on juhtunud kahetsusväärne tegu, kuid peaksime süübima sellesse, mis sellele kõigele eelnes. Minu kaitsealune on tugevat vaimselt kahjustada saanud. Ta on praegu 50-aastane, kuid teda hakati kiusama ja mõnitama juba väiksest peale, sest ta oli veidi erinev teistest lastest. Alguses oli ka füüsilist vägivalda aga hiljem ainult vaimne. Terve oma abielu on ta pidanud kannatama naise mõnivade märkuste all, mis viitavad tema väikesele kasvule. Põhiseaduse § 18 järgi ei tohi kedagi julmalt või väarikust alandavalt kohelda ega karistada. Siinkohal võiks ju küsida, miks ta ei jalutanud lihtsalt minema? Siin võib näiteks tuua paljudes kodudes toimuva situatsiooni, kus üks pereliikmetest on vaimsevägivalla all kannatanu. Miks nad jäävad oma perega? Harjumus, kiindumus ja siiski ka armastus ja lootus, et kõik muutub. Sama lootis ka minu kaitsealune. Kuid kümnete aastate pikkune mõnitamine tegi oma töö. Ühel päeval sai tal jaks otsa ja ta otsustas naisele sellise pisut julma ja lapsiku

naljaga mõista anda, et piir on ületatud. Antud temp polnud mõeldud vigastuste tekitamiseks, vaid pigem ärratuskellana naisele, et ka tema oskab vastu hakata. Nii et tegu polnud tahtliku rünnakuga. Kui naine hüppas toolilt püsti, tahtis ta Madist rünnata puldiga ja edasine Madise teguviis oli puhtalt kaitse. See polnud tahtlik ega ka ettekavatsetud. Mõistnud olukorra tõsidust kummardus Madis naise kohale, et vaadata, kas temaga on kõik korras. Selline tegu näitab ainult hoolimist ja oma teo kahetsemist.”

Kelle poolt, siis sellise juhtumi puhul olla? Endalegi üllatuseks ütleksin, et süda kuidagi kisub ikkagi Madise poole, sest tegelikkuses on ikkagi tema see, kes kannatab. Mina vaatan seda juhtumit selle nurga alt, et kuidas nende kahe osapoolle elu edasi läheb. Esiteks Madis, kes on eluaeg olnud mõnitatav ja teiste poolt kiusatud. Ainult mõtte sellele, et mind iga päev mõnitataks ja tehtaks halbu kommentaare asjade kohta, mida ma muuta ei saaks. Ise ennast ajaks vist ka vihakseks. Madisel viskaski üle ja ta otsustas vastukaalusks naise mõnitustele teha temale mingi väike vemp, milleks antud juhul olid knopkade toolile panek. Õnnetuseks oli tulemus aga hoopis midagi muud. Mis Madisest nüüd saab? Tal on praeguseks enesehinnang nii madal, et ennast uuesti üles töötada oleks tal väga raske. Samuti on tal naisest suhteliselt raske lahti öelda, sest kiindumus on nii suur. Arvan, et ta ka ei usu, et leiaks endale uue. Oht üksinda jääda, on tema üks suurim hirm. Kas alavääristamine saadab teda elu lõpuni? Mehel lihtsalt puudub usk endasse, et uuest algusest alustada. Mis aga naisest saaks? Tema ju teab, et mees ei teinud tegelikult midagi valesti, vaid kaitses ennast. Samuti ta teab, kui palju on ta Madist mõnitanud. See üks löök, mille osaliseks ta sai Madise poolt ei jää naisele igaveseks meelde. Arvan, et see ei mõjuta kuidagi tema elu edasi. Ta leiab endale uue mehe, kelle üle võimust võtta. Tema enesehinnang ei langenud selle pärast. Pigem kinnitas see tema jaoks seda, et oli ajanud mehe närvi ja oli võimult temast üle. Lõppkokkuvõttes on tegelikult kannatajaks siiski Madis, sest tema on see, kes põeb läbielatut veel pikka aega peale kohust.

Kuid mida arvab kohtunik? Kui mina oleksin kohtunik, siis käituksin järgnevalt:” Kohtunikuna määran Madisele 6-kuuse tingimisi vangistuse, kuna ligimese füüsiline

vigastamine on rangelt keelatud ja seadusega karistatav. Samuti pole Madisel lubatud naisele läheneda mitte lähemale kui 200m. Madise vaimne tasakaalutus on ravitav, seetõttu määrati talle aastase kohustusliku psühholoogi juures käimise.”

Miks on kohtuotsus just selline? Arvestades eelnevalt öeldut on otsus päris karm. Arvan, et ka kohtunik on inimene ja saab südames tegelikult aru, et Madisel on õigus. Seaduslikust aspektist aga füüsiline vägivald kaalub vaimse vägivalda üle. Samuti kultuurilisest aspektist vaadatuna on maailmas koduvägivalda liiga palju ja see on väga tavaliseks ning endastmõistetavaks muutunud, et mees võib naist lüüa. Et hoiduda sellise arvamuse ja käitumise levikust peab kohtunik selgelt mõistma andma, et vägivald on keelatud. Intellektuaalsest aspektist aitaks Madist see, et tal oleks mingisugune tugipunkt. Keegi, kes teda aitaks oma probleemidest üle saada. Selle lahendamiseks määras kohtunik Madisele vähemalt aastase kohustusliku psühholoogi juures käimise. Kokkuvõttes on mehel vaja iseseisvaks saada, taastada oma eneseväarikus ja alustada iseseisvat elu. Selle probleemi lahendamiseks määras kohtunik lähenemiskeelu, mis aitaks Madisel kiindumusest lahti saada. Samuti on see ka sümbolne võit naise jaoks, mis annab talle turvatunde, et mees talle enam ei lähene.

Olen alati vaadanud taolisi juhtumeid üheti, nüüd oskan neid analüüsida erinevatest vaatenurkadest ja võibolla ka teisiti otsustada.

"Madis sind võtku"

11. klass

III auhinnaline koht

Maarja Nõmmik

Vinni-Pajusti Gümnaasium

Juhendaja: Maie Nõmmik

Kohtusaalis tõustakse püsti, sisenevad kohtunik ja kaks rahvakaasistajat. Kohtunik lubab ruumisolijail istuda ning varsti esinevad prokurör ja kaitsja oma hästi läbi mõeldud kõnedega.

Kohtuasja 50-aastase Madise vastu on algatanud mehe enda abikaasa. Esialgu tundub, et tegemist on tavalise perevägivalda juhtumiga. Peagi saavad aga osavõtjad ettekujutuse mitmetest ühiskondlikest ning sotsiaalsetest probleemidest, mis meie ühiskonnas üsna tavalised on, aga samas ka antud kohtuasja lõpptulemust üsna palju kallutada võivad.

Esimesena võtab sõna prokurör, kes kiirelt asja kallale asub: „Niisiis, süüdistatav on 50-aastane meesisik, kes tekitas oma naisele kehalisi vigastusi. Madise abikaasa tegi tema kohta ka politseile avalduse. Olles kuulnud, mis teo toimepaneku päeval juhtus, esitan järgmised faktid. Süüdistatav rikkus abikaasa põhiõigusi põhiseaduse paragrahvi 18 alusel, mis konstateerib selgelt: Kedagi ei tohi piinata, julmalt või VÄÄRIKUST ALANDAVALT kohelda ega karistada. Just seda süüalune aga teinud ongi. Süüdistatav asetas kannatanu toolile knopkad, mille tulemusena naine tundis end alandatud. Selle teo tagajärjel juhtus aga veel hullem. Kui Madise abikaasa, arusaadavalt vihahoos, mehe poole tuli, tõukas Madis naist viisil, mille tagajärjel naine kukkus ja kaotas teadvuse. Seda aga võib põhiseaduse paragrahv 16 põhjal käsitleda ka teise inimese elu kallale kippumisena, olgugi et Madis ei olnud seda nii kavatsenud. Halvim, mida süüalune teha võis, oli veel kannatanule jalg taha panna, mis antud olukorras iga nurga pealt vaadatuna täiesti ebavajalik ning kahjutekitav oli. Samuti

võib öelda, et Madis karistas naist tema toolile knopkasid pannes täiesti omavoliliselt ehk rakendas omakohut, karistada võib aga demokraatlikus riigis inimest ainult kohus, tuginedes seadusele. Olen muidugi kuulnud ka süüdistatava kirjeldust juhtunust ning seda, et tema kaitsja sõnul on mees juba aastaid õnnetut pereelu elanud. Madise sõnul otsustas ta just seepärast naisele „õppetunni“ anda. Tahaksin aga küsida, miks Madis ei ole sel juhul abielu lahutada lasknud ning omaette elama asunud. Seda enam, et ka kaks poega juba ammu iseseisvat elu alustanud. Kui Madis oleks juba varemenda eest seisma hakanud, poleks arutluse all olevaid sündmusi üldse toimunudki.

Ka mehe mõlema poja arvates oli isa tegevus täiesti mõistuse- ja seadusevastane. Põhiseaduse paragrahv 13 alusel on igäihel õigus riigi ja seaduse kaitsele ning Madis ei oleks tohtinud mingil juhul oma naist omavoliliselt karistada. Arvestades karistusseadustikku ja kannatanu soove palun kohtul määrata süüdistatavale 25 000 Eesti krooni suurune rahatrahv.“

Kui prokurör on oma süüdistuse esitanud, saab Madise kaitsja võimaluse omad argumendidvälja tuua. Kaitja asub rahulikult, kaalutleval ilmel oma kõnet ette kandma: „Tahaksin kõigepealt kohtule rääkida Madisest kui inimesest. Enne tänast kohtuistungit rääkisin ma kannatanu, Madisega, ja mitme Madise sõbraga. Nemad andsid mulle just sellise kirjelduse: *Madis on arvatavasti kõige heasüdamlikum inimene, keda leida võib. Tal on peale selle imeline kunstianne ning ta oskab kõike, mida kätte võtab, täiuslikult teostada. Ta on alati teiste heaolu enda omast ettepoole seadnud. Oma perele on ta samuti kõike andnud, mida üldse inimene võimaldada suudab.* Kui küsisin, milline oli Madise lapsepõlv, vastati mulle nõnda: *Madisel oli raske lapsepõlv. Teda noriti ja mõnitati kasvu tõttu pidevalt. Ta oli ka kogu aeg haige ning ei saanud just eriti palju teistega suhelda, mis on muidugi ebaõiglane, sest Madis on alati kõigi vastu hea olnud.* Raske lapsepõlv, haigused, norimine - see oleks enamikust vist küll halva inimese kujundanud. Madise sõbrad aga kirjeldavad ainult tema headust. See näitab väga hästi, kui palju kannatust ning tahtejõudu Madisel tegelikult on. Madis tunnistas isegi puhtsüdamlikult üles, et on juhtunud suurel määral süüdi. Pean aga ära märkima, et juhtunu hindamisel peaks kohus arvestama mitme

pehmenitava asjaoluga. Nimelt on praegugi hästi näha, et Madis ei ole just kõige pikemat kasvu. Madise ja tema sõprade sõnul noriti teda sellepärast lapsepõlves pidevalt. On aga fakt, et see mõnitamine ei ole siiani lõppenud. Kõige hullem on see, et mõnitajate hulka kuulub ka Madise enda naine. Seepärast pean mainima, et kannatanu on juba aastaid Madise põhiõigusi rikkunud põhiseaduse paragrahvi 12 alusel, mis keelab inimese diskrimineerimise rahvuse, rassi, usu ja mitme muu tunnuse alusel, mille hulka kuulub muidugi ka välimus ja kasv. Samuti võin varem kasutatud paragrahv 18 põhjal väita, et naine rikkus Madise põhiõigusi, teda alavääristavalt koheldes.

Madisel nagu igal teiselgi **inimesel** on oma kannatuse mõõt, olgugi et see on suurem kui tavalisel inimesel. Muidugi oleks Madisel olnud võimalus tegutseda seadusekohaselt, kuid arvestame siiski, et Madis on üsna eakas, pärit hoopis teistsugusest ajast ning sealjuures ka tagasihoidlik. Madis ei tahtnud selle asja pärast kohtusse minna. Samuti tooksin esile seda, et Madis soovis vaid näidata, kuidas mõnitamine inimesele mõjub ning ei tahtnud, et tema abikaasa kehalisi vigastusi saaks. Kui aga naine vihahoos tema poole tormas ja ma rõhutan sealjuures: soovis teda televiisoripuldiga lüüa, tegi Madis seda, mida igapäevaste meiste olukorras teeks – ta kaitses end. See on ju kõigest inimlik kaitserefleks. Madis hüppas eest, sealjuures naist kätega eemale tõrjudes. Muidugi rõhutas lugupeetud prokurör, et Madis pani kõigele lisaks naisele veel jalagi taha... Ma küsiksin..., kas me üldse teame, et Madis seda meelega tegi ja jalg ei jäänud naisele kogemata ette? Miks peaks selline heasüdamlik mees nagu Madis, kellelegi jala taha panema ja veel enam, kuidas ta kiire sündmuste arenemise käigus üldse seda tahtlikult teha võis? Ma rõhutan nende faktidega, et tegu ei olnud tahtlik ning karistusseadustiku 27. paragrahvi järgi oli tegemist pigem enesekaitsega. Seaduses on kirjas: *Tegu ei ole õigusvastane, kui isik tõrjub vahetut või vahetult eesseisvat õigusvastast rünnet enda või teise isiku õigushüvedele, kahjustades ründaja õigushüvesid, ületamata seejuures hädakaitse piiri.*

Huvitav fakt on ka see, et oimetu ema avastanud poeg oletas koheselt, et isa oli emale midagi teinud, mitte näiteks seda, et emal võis olla haigushoog. Sellest järeldub, et

ema oli poegigi kasvatanud isa mitte austusega kohtlema. Kergendavate asjaoludena soovin lisada, et Madis püüdis naisele pärast teo toimepanemist ka abi anda, tunnistas teo hiljem puhtsüdamlikult üles ning tegelikult oli tegemist teo toimepanemisega mitteõiguspärase käitumisega esile kutsutud tugeva hingelise erutuse mõjul. Prokuröri varasemale küsimusele, miks Madis lahutust ei nõudnud, vastaksin ma: Madis on juba eakas mees ning elu jooksul oma pere nimel palju vaeva näinud. Kui Madis praegu lahutuse algataks, oleks tema varasem töö mõttetu ning ta jääks üsna kõrges vanuses täiesti üksi. Arvestama peab, et Madis on siiski ka üsna halva tervisega. Palun kohtul niisiis vastavaid asjaolusid arvestades Madis õigeaks mõista. Mainin aga, et süüdistatav on nõus siiski ka nõutava kahjutasu kohusetundlikult tasuma, sest kahetseb südamest juhtunut. Tänan!“

Seejärel lahkuvad otsuse langetajad kõrvalruumi kohtuasja arutama. Üsna pea on nad tagasi ning kohtunik saab võimaluse otsusteatavaks teha: „Mõlemal poolel on välja toodud mitmeid olulisi argumente. Fakt on, et Madise käitumine tõi kaasa kahju tema abikaasa tervisele. Teiselt poolt ei olnud selline tagajärg ettekatsetud. Arvestan ka seda, et Madise teo kutsus tegelikult esile tema abikaasa käitumine ning varasemad valusad solvangud teiste Madise kaaslaste poolt. Neid tajus Madis kui ebaõiglust ja alandust. Kokkuvõttes: süüdistatav on siiski auväärne härrasmees ning tegemist oli suurel määral õnnetusjuhtumiga. Võttes arvesse kaitsja esitatud karistuseadustiku 60. paragrahvile vastavaid kergendavaid asjaolusid, seda, et Madis on varem kohtulikult karistamata, kahetseb puhtsüdamlikult juhtunut ning fakti, et Madise tegu on tegelikult ettevaatamatuse tagajärjel toime pandud väärtegu, määran süüdistatavale 5000 Eesti krooni suuruse rahatrahvi ning lisaks sellele kohustan nii kohtualust kui kannatanut kohtu poolt valitava perepsühholoogi poole pöörduma. Kohtuasi on lõppenud!“ lausub kohtunik ning lööb haamriga vastu lauda.

Linda pisarad

12. klass

I auhinnaline koht

Andres Nõmmik

Vinni-Pajusti Gümnaasium

Juhendaja: Maie Nõmmik

Käesoleval kohtuistungil tuleb arutusele Linda-Charliisi hagi meie linnale kuuluva huvikooli vastu. Küsimus on seotud isikuandmete kaitsega, millega seoses on praegu üles kerkinud hulk probleeme ja mitte ainult seoses antud konkreetse kohtuasjaga. Kõigepealt saab sõna Linda-Charliisi esindaja.

Linda esindaja:

Linda on kannatanud huvikooli vastutustundetud käitumise pärast meeletut kahju. Nimelt registreeris Linda-Charliis end Interneti teel linna huvikooli moodsa kunsti ringi liikmeks. Selleks sisestas ta vastavasse tabelisse oma nime, vanuse, koduse aadressi, telefoninumbri, e-posti aadressi. Kuna ta oli lõpuks leidnud väljundi ja enesetäiendamise võimaluse, vastavalt oma ammusele sügavale huvile moodsa kunsti vastu, oli ta väga rõõmus. Õhinaga lisas ta registreerimislehele ka foto ja esseevormis mõtted oma maailmavaate kohta. Muuhulgas kirjutas ta sellest, et on uurinud, kuidas kunstis vahet teha heal aktil ja pornograafial.

Aga alustame kõige elementaarsemast. Antud juhul on linna huvikool rikkunud Linda-Charliisi põhiseaduslikke õigusi. Eelkõige on mindud vastuollu Eesti Vabariigi põhiseaduse §26 ja §43. Esimene neist sätestab, et igäühel on õigus perekonna- ning eraelu puutumatusel. Riigiasutused ning kohalikud omavalitsused, mille alla kuulub ka Tallinna linnavalitsus ja selle poolt hallatav huvikool, ei tohi kellegi eraellu sekkuda muidu, kui ainult erandjuhtudel. Ja kuna Linda-Charliis ei ole rikkunud kõlbelisi norme, teiste õigusi ja vabadusi, on huvikooli tegevus tema isikuandmete ja maailmavaate avalikustamisel seadusvastane. Nimetatud andmete avalikustamist tuleb

lugeda põhjendamatuks eraellu sekkumiseks. Aga see pole ainuke põhiseaduse punkt, mille vastu huvikool on eksinud. Ka §43 on rikutud. Nimelt on igapäev õigus tema poolt telefoni, posti või muul üldkasutataval teel, kaasa arvatud internet, edastatavate sõnumite saladusele. Põhiseaduse mõtet järgib isikuandmete kaitse seadus, mille täitmist kontrollib Andmekaitse Inspeksioon. Viimane oleks juba varem pidanud tähelepanu pöörama kõnesolevale huvikooli kodulehele Internetis. Ajakirjanduses on juttu olnud sellest, et koolid ei tohi oma kodulehekülgedele välja panna õpilaste nimekirju ja fotosid ilma lastevanemate ja õpilaste nõusolekuta. Mis siin veel muudest andmetest või maailmavaatest rääkida! Järelikult võib väita, et linna huvikool ohustas Linda-Charliisi privaatsust. Linda-Charliis ei leidnud end huvikooli registreerides kusagilt märget selle kohta, et huvikooli koduleht on avalik, samuti ei küsitud temalt või tema vanematelt nõusolekut andmete avalikustamiseks.

On seatud ohtu ka alaealise tütarlapseelu ja tervis. Kohe peale registreerimisvormi täitmist Internetis hakkas Linda-Charliisi telefonile tulema häirivaid telefonikõnesid. Mõnes neist on koguni muutunud vägivaldseks ja lubatud Lindale koju järgi tulla. See on tõsine turvalisusrisk Lindale. Pealekauba kasutati tema isikuandmeid ja e-posti aadressi kurjasti ära ka selleks, et saata Linda e-posti aadressile rämpsposti ja reklaame. Massiliste kõnede alguse ja arvukuse järgi on näha, et helistajad on saanud andmed Linda-Charliisi kohta huvikooli kodulehelt. See on liiga suur kokkusattumus, et seda millegi muuga põhjendada.

Linda-Charliisi esimene nõue on kõrvaldada tema isikuandmed, pilt ja arvamused huvikooli kodulehelt. Kui Linda vastava palvega linnaametnike poole pöördus, siis väideti, et arvutisüsteem on teatud viisil programmeeritud ja selle muutmise läheb kalliks. Nad ütlesid ka, et see on lihtsalt Linda kapriis. Nagu nägime, ei ole see kapriis, vaid väga tõsine probleem. Mure ei ole mitte ainult Linda-Charliisi, vaid ka teiste nimetatud kunstiringi registreerijate pärast. Paljud pole lihtsalt häält tõstnud, võib-olla seepärast, et kardavad moodsa kunsti ringist välja jääda: selliseid ringe on äärmiselt vähe.

Kui arvutiprogramm on seadusevastane, ei loe, palju selle uuendamine raha võtab. Ja kas Linda-Charliisil on odavam ja lihtsam vahetada oma e-posti aadressi, telefoninumbrit ja ehk isegi elukohta, rääkimata mainele ja hingele tekitatud kahjust. Kuna Eesti Vabariigi põhiseaduse § 25 järgi on inimesel õigus talle õigusvastaselt tekitatud moraalse ja materiaalse kahju hüvitamisele, siis nõuame linnalt, kellele huvikooli kunstiring allub, Linda-Charliisile tekitatud kahju eest 50 000 krooni. Linda-Charliis on elanud viimased nädalad pidevas hirmus kahtlaste võõraste meeste telefonikõnede tõttu ja otseste ähvarduste tõttu. On oht, et Linda langeb ka füüsilise vägivalda ohvriks. Mõneks ajaks peaks talle tagama politsei kaitse.

Sõna saab huvikooli esindaja:

Alustame sellest, et probleemi tekkimises on süüdi Linda-Charliis ise. Ta esitas huvikooli sisseastumistaotluses essee pornograafia ja hea akti erinevusest. Sellest võib järeldada, et Linda-Charliis on huvi tundnud pornograafia vastu ja ehk isegi propageerib seda. Niisiis oleks tegemist kõlbelise normi rikkumisega. Põhiseaduse §43 ei saa kasutada antud juhtumi lahendamisel. Seal ei ole otsesõnu juttu interneti teel levivatest sõnumitest ja seega ei puuduta ta meie kodulehe registreerimisvormi. Huvikooli kodulehe vastu tunnevad huvi vähesed inimesed. Pealegi, kas me peaks keelama siis ka interneti jututoad, kus ühe sõnumid kõigile teatavaks saavad? Neadki rikuvad siis seda seadusepunkti, aga ometi pole keegi isegi mõelnud nende tegevuse keelamise peale. Tuleb arvestada, et tänapäeva noored on avatumad kui noored minevikus. Vabameelsem suhtumine maailma ja suhtlemine ongi tänapäeva ühiskonna tunnus.

Teiseks see, et Linda isikuandmed tulid meie kodulehelt, pole kindel. Meil pole mitte ühtegi otsest tõendit selle kohta, et antud helistajad said andmed meie kodulehelt. Ma olen kindel, et Linda ei tundnud huvi ainult meie kodulehe vastu. Tal võib olla netikontosid tuhandetes kohtades. Just sealt on tõenäoliselt netireklaamide saatjad saanud Linda e-posti aadressi. Lindal võis olla konto Rate.ee`s või mõnes muus suhtlusportaalil, kus on üleval pildid, telefoninumbrid ja nii edasi. Aga ometi ei ole siin kohtus Rate.ee omanikke. Ja kuhu jäid kõige juures Linda vanemad? Linda-

Charliis on ju ise alaealine, niisiis oleksid vanemad pidanud kontrollima, mida ta kirjutab ja kui vaja, meiega kontakteeruma.

Kolmandaks: ainus isik, kes on meie vastu süüdistuse esitanud, on Linda-Charliis. Teisedki on end kunstiringi registreerinud, aga neil selliseid probleeme nagu Lindal, tekkinud ei ole. Niisiis on ainuke põhjus üsna kalli arvutiprogrammi vahetamiseks ühe tüdruku kapriis ja mõtlematu tegutsemine. Mitte keegi ei käskinud tütarlapsel täita kõiki registreerimisvormi välju. Kannatajaks on hoopis linna huvikool, millele antud kohtulugu on halba varju heitnud. Me ei peaks mitte ainult välja vahetama arvutiprogrammi, vaid kulutama raha ja jõudu oma maine parandamisele. Selle tõttu arvan, et tüdruku süüdistused on ülekohtused.

Kohtuniku otsus:

Oleme ära kuulanud mõlema poole argumendid ja otsuse teinud. Ei ole õigustatud väide, et Linda essee justkui propageeriks pornograafiat, see on peaaegu professionaalne analüüs akti ja pornograafia erinevustest ja kirjutatud kunstiringi juhtkonnale. See, et essee muutus avalikuks, oli huvikooli süü, kes pani selle avaliku informatsioonina välja. Seega on rikutud põhiseaduse §26. Linnale kuuluva huvikooli kunstiring on rikkunud isikuandmete kaitse seadust, avalikustades privaatsed isikuandmed. Huvikooli kodulehel kunstiringi registreerimisvormi juures puudus märge selle kohta, et andmed avalikustatakse. Muidugi oleks Linda võinud kunstiringi kodulehte lähemalt uurida enne, kui pani kirja oma sügavalt isiklikud maailmavaatelised seisukohad.

Teiselt poolt, Linda-Charliis on siiski veel alaealine, kunstiringi kodulehe haldajad aga täiskasvanud, kellel peaksid olema teadmised isikuandmete kaitsest ja eelkõige vastutustunne. Siin on ju tegemist laste otsese ohtuseadmisega, võimaldades ligipääsu kunstiringi registreerunud laste andmetele asjasse mittepuutuvatele ja ehk isegi ohtlikele inimestele. Ka on liiga suur kokkusattumus see, et kõnede ja rämpsposti arv tõusis järsult just peale seda, kui Linda oli end kunstiringi kirja pannud. Lindal on õigus saada hüvitust talle tekitatud moraalse ja materiaalse kahju eest. Peame

arvestama ka võimalust, et teised lapsed pole julgenud huvikooli peale süüdistust esitada, kartes jääda kohast kunstiringis ilma.

Eelnevast lähtudes kohus otsustab:

1) Huvikool peab ümber korraldama oma arvutiprogrammi. See ei lähe liiga kalliks. On vaja ainult pisimuudatusi, näiteks parooliga ligipääsu osalejate andmetele.

2) Linn kui huvikooli omanik peab Linda-Charliisile hüvitama talle tekitatud moraalse ja materiaalse kahju (näiteks telefoninumbri vahetusega seotud kulu jm) 40 000 krooni ulatuses, lisaks tasuma kohtukulud.

3) Huvikool peab võimaldama koha oma kunstiringis Linda-Charliisile, juhul kui ta seda tahab.

Lisamärkus: Politsei peaks aitama välja selgitada kõige ohtlikumad Linda-Charliisile helistajad ja neid vajaduse korral karistama. Linda-Charliisi elukoht peaks jääma vähemalt kuuks ajaks kohaliku konstaabli valve alla.

Linda pisarad

12. klass

II auhinnaline koht

Karl Haljasmets

Tartu Hugo Treffneri Gümnaasium

Kohus algab. Esimesena võtab sõna Linda-Charliisi esindaja.

Austatud kuulajad, ma seisan täna teie ees suure kurbustundega. Hiljuti sai minu poolt esindatav noor tüdruk tunda karmi ebaõiglust. Kindlasti olete kursis kaasuse sisuga ning teate, missuguseid hingepiinu minu klient on pidanud läbi elama. Kõik algas sellest, et huvikooli kodulehe andmepank on avalik, millest minu klient, Linda-Charliis ei olnud teadlik. Ma juhiksin tähelepanu asjaolule, et põhiseadus sätestab isikuandmete kaitse, mille vastu huvikool eksis väga rängalt. Sellest johtuvalt tuleb ka kõikide teiste laste peale mõeldes kunstikooli kodulehelt andmed maha võtta ning kõik kahjud ja kulud Lindale hüvitada. Kahju on moraalselt laadi ja tuleks hüvitada heast tavast lähtudes. Kuludeks nimetaksin e-posti aadressi ja mobiiltelefoni numbri muutmise. Paljud inimesed on hakanud Linda-Charliisi pärast tüdruku moodsa kunsti ringi liikmeks registreerumist tülitama ning sellest ajast alates on Lindat vallanud pidev hirm ning ta ei julge enam ammu tundmatu numbriga kõnesid vastu võtta, mistõttu oleks telefoninumbri muutmise kindlasti hädavajalik. Tänu sellele oleks astunud suur samm suunas, et Linda-Charliis saaks ennast jälle rahulikult ja segamatult tunda. Lisaks sellele on Linda e-mailile tulnud lademetes igasugust rämpsposti. Rohkem kui tõenäoline on, et e-posti aadress saadi huvikooli andmebaasist. E-posti aadressi vahetamine iseenesest ei maksa küll midagi, see on pigem suur vaev. Ometigi enne vana konto kustutamist peab tüdruk oma sõpru ja tuttavaid teavitama muutusest, sest muidu võib nii mõnigi vajalik kiri kohale tulemata jääda. Teatamine toimub tavaliselt telefoni või sõnumi teel ning selleks on vaja materiaalselt ressursi.

Üldse, registreerimisel küsitud andmeid ei tohi avalikustada. Sellised isikuandmed ja kommentaarid peaksid olema ainult huviringi ametnike kasutada. Andmete avaliku kasutamise puhul tuleks ära märkida, et andmed avalikustatakse ja sedagi ainult registreerija nõusolekul. Sellele vaatamata ei küsitud minu kliendi käest mitte kuskilt selget nõusolekut.

Koos selle juhtumiga tõusis esile tõsine probleem, nimelt, mis eesmärkidega need vanemad mehed tüdrukut tülitasid. Viimasel ajal on nii Eesti avalikkuses kui ka välismaal esile kerkinud väga mitmeid ja kohutavaid juhtumeid lasteahistajatest. Linda-Charliisile tegid mitmed mehed kahtlase sisuga ettepanekuid ning kutsusid noort tütarlast välja. Eriti ohtlik näib mees nimega Härrri, kes muutus kõnedes suisa vägivaldseks ja ähvardas tüdrukule isegi koju järele tulla. Ei ole väga tõenäoline, et pärast Linda juhtumi kohtusse minekut nad julgevad teda enam uuesti tülitada, aga ometi võib nende meeste käitumine võtta mõnede teiste noorte tüdrukute jaoks kunagi väga kurva pöörde. Eesmärgiks ei ole kedagi hetkel otseselt süüdistada, lihtsalt me nõuame, et nende meeste tausta uuritaks lähemalt, ennetamaks kunagisi võimalikke tragöödiad.

Eesti põhiseaduse §25 ütleb, et igapähele on õigus talle ükskõik kelle poolt õigusvastaselt tekitatud moraalse ja materiaalse kahju hüvitamisele. Lisaks sellele on ka teotatud minu kliendi head nime. Kahtlemata on Lindale kahju tekitatud ning me ootame kohtult õiglast otsust, et heastada Lindale osaks saanud piinu.

Pärast Linda-Charliisi esindaja kõnet on väike vaheaeg, et huvikooli esindajal oleks võimalik vastavalt süüdistuskõnele oma kaitsekõne korrigeerida. Paus on siiski väike ning varsti on sõnajärg huvikooli esindajal.

Austatud kuulajad, Linda esindaja on huvikooli pannud teenimatult negatiivsesse valgusesse. Peamiseks argumendiks on olnud, et minu esindatav on ebaseaduslikult avalikustanud privaatsaid andmeid. See pole sugugi tõsi! Isikuandmete avalikustamine on isiku nõusolekul igati seaduslik. Tuleb meelde tuletada, et Linda ise registreeris

ennast moodsa kunsti ringi liikmeks, keegi ei palunud temal seda teha. Ringi liikmeks olemise üks eesmärke on kindlasti omale uute sõprade leidmine ning see juhtub tavaliselt siis, kui noortel on ühiseid huvisid. Noor kunstiõppur lisas oma profiili foto ning kirjutas maailmavaate, lemmikmuusika ja kunstieelistuste kohta. Vaadates noorte tutvumisportaale, siis enamikes on olemas sarnane info ning neist kedagi ei ole süüdistatud privaatsete isikuandmete avalikustamises. Huvikooli andmebaasil puuduks mõte, kui kõik andmed ei oleks avalikud. Sarnaste õppeasutuste üheks suureks eesmärgiks on õpilaste lähem integreerimine, et nad tutvustaksid teistele samaealistele oma huve ning nii võivad noored leida endale mitmeid mõttekaaslaseid ja seeläbi ka sõpru kogu eluks. Andmete avalikustamine aitab gruppi komplekteerida ja tööd parimal viisil korraldada. Nii saavad noored endale ka ise valida isikuid, kellega koos töötada. See säästab ka huvikooli töötajate aega, kellel on samal ajal võimalus huvigruppide komplekteerimise kõrval tähelepanu pöörata ka märksa aktuaalsematele teemadele.

Me toonitame veelkord, et Lindaga juhtunu on erakordne ning midagi sellist ei ole huvikooli ajaloos veel kunagi juhtunud. Huvikool avaldab siirast kahetsust, et nii juhtus, kuid ometigi ei saa meid mitte milleski süüdistada. Hästi töötavat süsteemi ei ole mõtet hakata üksikjuhtumi tõttu muutma. Andmebaasis tuleks välja töötada hoopis uus lahendus, mis oleks väga kulukas linnale. Praegustes rasketes majandustingimustes on väga raske selle jaoks raha leida. Seetõttu võib tegemata jääda nii mõnigi tähtis infrastruktuuri parandus. Me ei pea vaatamata kohtukutsele tüdruku peale viha, kuna tal on olnud väga raske aeg. Selge on ka, et Linda kahetsusväärsetel juhtumil tahetakse keegi süüdlaseks tembeldada ning tänu kuldsesse pensionikka jõudnud Roosil nõuannetele on otsustatud, et süüdlaseks sobiksime meie, mis on täiesti ebaõiglane. Tuleb toonitada veel kord, et kõik on olnud asjaolude kurb ja etteaimamatu kokkulangemine ja oleks väärt otsida kuskilt süüdlast. Me oleme täiesti kindlad, et kui tüdrukul lastaks ise, ilma nõuandjate abita mõelda juhtunu üle, siis küllap ta loobuks pärast järelemõtlemist igasugustest süüdistustest, sest ebaõiglane on otsida oma hädades kellegi teise süüd.

Meil on Linda-Charliisist tõesti väga kahju, ometi huvikooli seisukoht on ja jääb, et me ei ole midagi valesti teinud ning selle juhtumi tõttu oleks ebaõiglane ka meie kooli au ja head nime teotada.

Vastukõne on lõppenud ning nüüd järgneb natukene pikem paus, mille kestel on kohtunikul võimalik mõelda kõnedes kõlanud uute argumentide üle. Kohtusaali õhustik on pingeline, vaikitakse ja ainult mõned üksikud inimesed lähevad värsket õhku hingama. Mõlemal pool vahetatakse närvilisi pilke. Minutid mööduvad, kuid tänu sagedasele kellavaatamisele tundub asjaosalistele, nagu aeg oleks võtnud otsekui väikese puhkuse ja otsustanud aeglasemalt edasi minna. Lõpuks saabub kohtunik ja teeb teatavaks oma otsuse.

Austatud kaasviibijad, rõõm on näha, et te olete jõudnud ära oodata minu mõttekäigu ja otsuse Linda-Charliisi ning huvikooli vahelises lahkkelis. Fakt jääb faktiks ja selleks on, et huvikooli avalikus andmebaasis ripuvad väga paljude inimeste isikuandmed. Põhiseadus koos Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga sätestab igaihe õiguse tema isikuandmete kaitsele. Nende andmete avalikustamiseks peab olema seadusest tulenev selgesõnaline volitus. Ma rõhutan veel sõna selgesõnaline. Isikuandmete avaldamine on lubatud üksnes isiku või tema esindaja nõusolekul. Isegi telefonikataloogides küsitakse telefoni numbrite ja aadressi avalikustamiseks inimese luba. Huvikool mainis ka ise, et andmete avalikustamine on lubatud isiku nõusolekul. Ometigi ei ole huvikool mitte kuskil selgelt välja toonud, et andmebaas on avalik. Kui nad oleksid selle kuskile selgelt kirja pannud, siis on väga võimalik, et Linda-Charliis oleks olnud natukene tagasihoidlikum seoses oma avameelsusega kunstivaadete kirjeldamisel. Akti ning pornograafia võrdlemisest saigi kõik alguse. See jutt oli määratud huvikooli töötajatele, et nad oskaksid tüdrukut suunata ja saaksid teada tema sügavamatest huvidest, mitte laiemale avalikkusele. Jääb arusaamatuks, kuidas aitavad avalikustatud andmed huvikoolil paremini gruppe komplekteerida ja tööd parimal viisil korraldada. Selge on, et noorsootöötajad suudaksid ka ise sarnaste huvidega õpilased välja selekteerida ilma andmebaasi avalikustamata. Nii tutvuksid ka nemad paremini

õpilastega ning andmekaitseeaduse rikkumine jääks ära. See on noorsootöötajate töö ning väär oleks väita, et sellest nende jaoks miski aktuaalsem oleks.

Huvikooli kodulehelt tuleb registreerimise andmed maha võtta ja Lindale tekkinud kahju hüvitada. Linna esindajad küll mainisid, et sarnane protsess on väga kulukas, kuid minu arvates ka ülivajalik. Tendents on, et isikuandmed muutuvad üha privaatsemaks, mida tõestab ka ajakirjanduses laia kõlapinda leidnud juhtum kooli nimekirjade avalikustamise üle. Mainiti ka mõõna majanduses, kuid nüüd peakski olema õige aeg oma andmebaasi kaasajastamiseks, sest vastav teenus on hetkel odavam ning kunagi peab selle niikuinii ära tegema. Andmepanga uuendamiseni peavad andmed olema maha võetud. Kindlasti hakkab ka tulevikus avalikustatud andmebaas huvikoolile valmistama probleeme. Tänu sellele juhtumile taipavad paljud, et suur rämpsposti hulk on põhjustatud huvikooli andmebaasist ning selles osas suureneb ka kaebuste osakaal. Isikuandmete avalikustamise lõpetamine on suuresti huvikooli enda huvides ning tagamaks ka tulevikus noorte aktiivset osavõttu kooli tegemistes, peab sellega kiiremas korras tegelema hakata ning vastavad vahendid leida.

Edasisele uurimisele tuleb võtta nende Lindat tülitanud meeste, eriti härra Härri käitumine, sest ei selgu vägivaldsete ähvarduste sisu. Kõik see võib olla ka arusaamatus, kuid Härri käitumine Linda-Charliisi esialgsete sõnade kohaselt on ülimalt kahtlust äratav. Seda peab edasi uurima. Igaks juhuks tuleks edasi uurida ka teisi Lindat tülitanud meeste tausta. Väga kahtlustäratav on, mis eesmärkidega need mehed huvikooli andmebaasi külastasid. Uurimist tehtaks väga delikaatselt, et enneaegu ei tembeldataks neid lapseahistajateks, kuid ometi on parem karta kui kahetseda.

Kahtlemata on suvi olnud tänu juhtumile tüdrukule vägagi ebameeldiv. Ometigi peaksid olema lapsepõlve suved need, mida saaksime täiskasvanu eas meenutada suure naudinguga. Kahjuks meenutab Linda-Charliis seda suve kunagi kindlasti suure hirmujudinaga. Hea tahte märgiks ja oma eksimuste tunnistamiseks oleks väga tore,

kui huvikool viiks tüdruku kuskile reisile, et uute reisimuljetega peast pühkida oma hiljutisi mälestusi. Ma tänan teid tähelepanu eest. Kohtuistung on lõppenud.

Asjaosalised väljuvad saalist segaste tunnetega, kuid on tunda, et ollakse kohtuniku otsusega leppinud.

"Madis sind võtku!"

12. klass

III auhinnaline koht

Kristjan Pentus

Tallinna Nõmme Gümnaasium

Juhendaja: Indrek Riigor

Prokurör:

Austatud kohtunik,

Antud kaasus käsitleb ühe isiku füüsilist ründamist ilma igasuguse põhjuseta rikkudes nii selle isiku füüsilist kui ka vaimset tervist ja mitmeid EV kodanikule tagatud põhiõigusi.

Süüdistatav hr. Madis paigutas oma naise lemmiktoolile kümme knopkat ning sellele järgnenud olukorras pani oma naisele jala ette ning tõukas teda. Seega oli tegu ettekavatsetud kehavigastuste tekitamisega, mille eest hageja, hr. Madise abikaasa, nõuab mehele õiglast karistust.

Me elame ühiskonnas, kus pikka aega valitsenud soorollid on ümber kujunemas. Meeste ja naiste ülesanded on teisendumas nii ühiskonnas tervikuna kui ka perekonnasiseselt. Selline üleminekuaeg, mis nii kaua kestnud arusaamade puhul võtab väga pikka aega, loob pingeid meeste ja naiste vahel. Varem kindlana tundunud territooriumid ei ole enam nii kindlad ja nende eest tuleb võidelda. Siin kaasuses võibki näha üht sellist perekonda, kus soorollid nii teisendunud on. Sellisest olukorrast, kus naine oli tugevam kui mees tekkiski praegune olukord, kus mees ei suutnud muul viisil end maksma panna kui füüsilist vägivalda kasutades.

Madise naine pidi elama elus pettunud ja kibestunud mehega, keda ta kõigest hoolimata armastas. Seejuures väljendas ta oma armastust sünnitades oma mehele kaks

poega ja kasvatades neid suure hoole ja armastusega. Madise abikaasa armastas oma meest väga, kuid mida aeg edasi, seda raskemaks muutus armastamine. Madis on nimelt väikest kasvu ja kõhna kehaehitusega. Varajases nooruses visatud pilked tema aadressil on jätnud Madise psüühikasse sügava jälje. Nii tundis Madis, et ükskõik mida naine ka ei ütle või kuidas ta ka meest ei hellita, kõik on solvang ja mõnitamine. Sellises seisundis muutus mehe meelejärgi olemine väga keeruliseks.

Madis sooritas kuriteo ning asetaski oma abikaasa lemmiktoolile kümme knopkat eesmärgiga abikaasale füüsilisi vigastusi tekitada. See oli mehe peas välja mõeldud plaan naise karistamiseks kõigi tema arusaama järgi mõnituste ja alandamiste eest, mis tegelikult olid hellitusnimed ja süütud tögamised. Sellega rikkus ta ilmselgelt PS paragraafi 18. Kui Madise abikaasa knopkadest saadud vigastuste tõttu šokki sattus ning meest enesekaitseks lüüa tahtis, tõukas Madis naist ning pani talle jala ette niiviisi, et naisterahvas jõuetult põrandale kukkus ning meelemärkuse kaotas. Siin on tegu põhiseaduse §16. rikkumisega ning hr. Madise antud teguviisi võib käsitleda ettekavatsemata tapmiskatsena. Selline ebainimlik kiuslik teguviis põhjustas Madise abikaasale kehavigastusi ning tõi endaga kaasa vaimse tervise purunemise.

Prokuratuur nõuab Madise süüdimõistmist füüsilise ja vaimse kannatuse tahtlikus tekitamises ja füüsiliste kehavigastuste tahtlikus ettekavatsetud tekitamises. Karistuseks Madisele nõuame 2 aastast tingimisi vanglakaristust aastase katseajaga, lähenemiskeeldu oma perekonnale kuna hr. Madis on muutunud oma perekonnale ohtlikkust. Muuhulgas nõuame, et hr. Madis vabandaks suusõnaliselt oma naise ees ja hüvitaks tema ravikulud.

Madise Kaitsja:

Austatud kohtunik, hea vastaspoole esindaja!

Antud kaasus puudutab Eesti Vabariigi põhiseadusega tagatud ühe isiku põhiõiguste rikkumist.

Perevägivald ja emotsionaalne vägivald on meie ühiskonnas üha enam tähelepanu saav, kõnepinda pakkuv avaliku arutelu objekt. Kui ajaloos on perevägivallast tihti mööda vaadatud, siis nüüd on tegu laialdast hukkamõistu leidva ja sageli kriminaalkorras karistatava teoga. Järjest enam mõistetakse, et vägivallast ei räägi me sugugi ainult siis, kui kellelegi on tekitatud kehavigastusi. Vägivald võib olla ka vaimne ja emotsionaalne, kusjuures tagajärjed võivad just vaimse vägivalla puhul olla veel tõsisemad. Üha enam on hakatud mõistma, et just süstemaatiliselt rakendatud vaimne vägivald viib tihti inimese emotsionaalsesse seisukorda, kus ta kaotab arusaama heast ja halvast ning võib sooritada tegusid mille eest ta ei ole võimeline hiljem vastutama.

Eesti meedia poolt kajastatud lugudega on üldiselt loodud stereotüüp, mille järgi mees on see kes peres naist ahistab ja naine on enamasti süütu ohver.

Kui suudame kõrvale jätta eespool viidatud meedia poolt loodud stereotüübi, kus mees on reeglina tagakiusaja ja naine süütu ohver, siis näeme, et hr. Madise puhul on just mees see, kes on aastaid kannatanud vaimse vägivalla ja pideva alanduse käes. Antud kaasuse puhul on hr Madise abikaasa rikkunud pika aja vältel tema põhiõigusi. Nii on antud kaasuse puhul saanud rikutud Eesti Vabariigi põhiseadusega tagatud kodaniku põhiõigused. Tegemine on puhtakujulise §18. rikkumisega. Nimelt ütleb §18., et kedagi ei tohi väärakust alandavalt kohelda.

Millega seda väidet põhjendada? Hr. Madis on oma elus palju kannatanud. Tema nooruse on rikkunud kehva tervis, mis ei lase tal ka praegust elu täiel rinnal nautida. Sellest hoolimata on ta loonud pere ning armastanud neid kogu südamest. Vastutasuks on ta sattunud oma naise terroriseerimise alla. Hr Madis on pidanud järelejätmatult kannatama kommentaare, milles teda nimetatakse halvustavalt jupatsiks, käblikuks ja punniks. Siin on otseselt rikutud põhiseaduse §17., mille kohaselt ei tohi kellegi au ega head nime teotada. Pikaajalise mõnitamise käigus on Madise naine rikkunud härra põhiõigust ning rikkunud tema elu. Sätestab ju põhiseadus §16., et igapähele on õigus elada. Just läbi pideva pikaajalise halvustava kohtlemise on Madise naine rikkunud

tema elu ning asetanud ta olukorda, kus ta pidi valima närverikkuva halva elu ja oma poegade heaolu vahel. Oleks ju naise mahajätmine päästnud ta halvustavatest kommentaaridest, ent rikkunud poegade elu, sest viimastele oleks jäänud alles poolik perekond. Nii on Madist läbi elu alandatud. Alates noorusest ei ole kitsarinnalised ja kiuslikud inimesed laskunud tal elada täisväärtuslikku elu. Teda on põhiseaduse vastaselt siltidekleepimisega alandatud ja alavääristatud.

Abikaasa üleolev suhtumine Madisesse on viinud perepea vaimselt ebastabiilse seisundini mille mõjul ta ka sooritas taunitava teo ja astus viimase piirini viidult füüsiliselt oma naise vastu. See oli aga tingitud just abikaasa poolt põhjustatud vaimsest seisukorrast. Seega võib juhtumit käsitleda varem alguse saanud sündmusteahela lõpplahendina ning selle ahela algatajaks oli just Madise abikaasa.

Kokkuvõetult on kaitsja argumendid järgmised:

1. EV Põhiseadus sätestab üheselt – kellegi au ega head nime ei tohi teotada (paragrahv 17); kedagi ei tohi väarikust alandavalt kohelda (paragrahv 18). Hr Madis on aastaid pidanud kannatama oma abikaasa vaimse vägivalla all, mille käigus teda on alavääristavate väljenditega alandatud ka oma laste ees.
2. Pidev väarikuse alandamine ja põhiõiguste rikkumine on aastatega viinud hr Madise seisundisse, mis ei võimaldanud tal ühel hetkel ennast enam kontrollida ning sundis asuma oma põhiõiguste kaitsele.
3. Hr Madise tegu oma abikaasa vastu on moraalselt hukkamõistetav, kuid sisuliselt on tegu reaktsiooniga, mis järgnes aastatepikkusele hr Madise põhiõiguste rikkumisele just sellesama abikaasa poolt. Mõõname, et kui Põhiseadusega tagatud põhiõigused oleksid inimestele enam teada, kui põhiõigusi tuntaks, oleks hr Madis tõenäoliselt juba varem ja palju aktsepteeritavamal viisil oma põhiõiguste kaitseks välja astunud. Paraku on põhiõiguste tundmine vähene, ning ka hr Madis kannatas aastaid enne, kui tema jaoks asi väljakannatamatuks muutus ning ta pideva vaimse vägivalla tulemusel enda kaitseks välja astus.

Taoliste kaasuste puhul tuleb mõista ka laiemat tähendust, kui ainult ühe konkreetse küsimuse lahendamine. Nimelt annab iga lahend ka olulise sisendi edasiste samalaadsete kaasuste jaoks. Eesti kodanike teadmised Põhiseadusega tagatud õigustest ei ole piisavad ja nii ei osata oma õigusi kaitsta. Nagu eespool viidatud – kui hr. Madis oleks oma õigustest juba varem teadlik olnud ei oleks tõenäoliselt kogu asi nii kaugemale arenenud. Kahjuks lasi hr. Madis ennast aga aastaid alandada ja väärilt kohelda, mis kulmineeruski teie ees olevaga.

Nagu me oleme veendunud, jõuame antud kaasuse algpõhjust otsides Madise abikaasani.

Põhiseadus sätestab §25., et igapähele on õigus talle ükskõik kelle poolt õigusvastaselt tekitatud moraalse ja materiaalse kahju hüvitamisele. Seepärast palume, et härra Madis mõistetakse õigeks ning hr Madise abikaasa hagi jäetakse rahuldamata.

Ühtlasi teatame, et oleme esitanud vastuhagi hr Madise abikaasa vastu põhiseaduse paragrahvide 16, 17, 18 ja 25 alusel ja ning taotleme hr Madise abikaasalt moraalse kahju hüvitamist hr Madisele 500 000 krooni ulatuses.

Kohtunik:

Olles analüüsinud mõlema poole argumente ja võttes arvesse, et:

- süüdistuse esitanud hr Madise abikaasale põhjustati hr Madise poolt trauma
- trauma tagajärjed ei olnud püsivad ega tõsised
- süüdistuse esitanu on hr Madist pika aja jooksul alandanud ja tema väärrikust solvanud, tekitades hr Madisele sellega vaimset kahju

otsustab kohus järgmist:

- tunnistada hr Madise süüdi kehavigastuste tekitamises ning määrata talle karistuseks kahju hüvitamine süüdistuse esitanud hr Madise abikaasale 9000 krooni ulatuses.

Ühtlasi märgib kohus, et igasugune vägivald, sh vaimne vägivald, on üheselt taunitav. Antud kaasuse puhul ei leidnud tõendamist põhjuslik seos hr Madise abikaasa poolt aset leidnud alandava käitumise ja hr Madise poolt sooritatud teo vahel.

Kohus peab oluliseks jätkata inimestele nende põhiseadusega tagatud põhiõiguste tutvustamist, sest ka antud kaasus on näide sellest, et kui inimesed teaksid ja kaitseksid oma põhiõigusi ei peaks me tõenäoliselt seda kaasust arutama.

Antud kaasuses on hr. Madis välja astunud oma õiguste eest, kuid kasutanud selleks täiesti valesid meetodeid. Just seetõttu ei ole võimalik rahuldada hr Madise nõuet.

"Чтоб тебя Кондратий хватил!"

Žürii eriauhind andeka vormilahenduse eest

Lidia Smitkova

Tallinna Tõnismäe Reaalkool, 10. klass

Juhendaja: Vjatšeslav Tšaika

Хотелось бы рассмотреть произошедшую в семье господина Кондратия ситуацию, приведшую к суду, не только со стороны судьи и оптимиста, но и со стороны поэта. Итак :

Чтоб тебя Кондратий хватил!

Ну, разберательства грядут –
Сегодня будет сложный суд:
Супруги нынче не дружны,
Мы ссору их решить должны.

Хотя Кондратий кротк и мил,
Неумерим супруги пыл:
Со свадьбы и без передышки
Кричит супруга : «Коротышка!»

Нет выхода у нас другого,
Двум сторонам даётся слово.
Давно пора решить сомненья,
Пусть начинает обвиненье!

Супруга обвиняют в том,
Что, сделав даму решетом,
Бессовестно на стул жены
Он десять кнопок положил.

Из уст жены раздался вой,
Вскочив, влетела головой
В старинную лампаду.
Предстало сына взгляду:

Разбита лампа. Не горит.
Под ней в осколках и крови
Белее мела мать лежит,
Над ней склонясь, отец дрожит.

О чём, Кондратий, думал ты?

В гостинной острые углы!
Какую боль получит тот,
Кто налетит вдруг на комод?

А мог бы, право, и убить.
И как с разбитой лампой быть?
С обиды разнесла, бедняжка,
Во всём супруг виновен тяжко!

Суть обвинения развита.
Вступает в спор теперь защита.
Немного времени займёт
Коротконового отчёт.

Причиной заседания
Является страдание
Несчастливого виновного
От отношенья злобного.

Он образцовый муж, отец,
Но не ценил его истец.
Одни насмешки, яд один
Вкушал нерослый господин.

Главы семьи достойный чин –
Прерогативу всех мужчин,
Перетащила на себя
Супруга, при детях грубя.

Придинок гнёт жестокий
Сносил муж невысокий
Смиренно, тихо, ради
Семейной благодати.

Терпел Кондратий много лет,
И вот решился на ответ.
Жена в ответ на шутку
Рассвирепела жутко.

Десяток лезвий повстречав,
На мужа кинулась, рыча.
Ничто её терпенье
С насмешками в сравненьи!

Ясны теперь детали спора.
Настало время приговора.
Жене запрещено отныне
Про рост напоминать мужчине.

А наказаньем мужа
Каприз её послужит.
Во искупление вины
Найти прощенье у жены.

Достойны же друг друга
Два вредины супруга!

Mardil tuli tagastada sülearvuti Jaagule ja karistusena omakasupüüdliku ostu eest teha kakskümmend tundi ühiskonnakasulikku tööd.

(Rait, 9. klass)

Madise ütlusele, et abikaasa tormas tema poole ja tahtis Madisele puldiga virutada ning Madise tõuge oli enesekaitseks, ütleks nii palju, et abikaasa oli just istunud kümne knopka otsa!

(Marta, 9. klass)

§ 43 Igaühel on õigus tema poolt või temale posti, telegraafi, telefoni või muule üldkasutataval teel edastatavate sõnumite saladusele - antud seaduse alusel saab Linda esitada nõude, et tema kontaktandmed kasvõi eemaldatakse internetilehelt.

(Triin, 9. klass)

Linda poolt on järgmised põhiseadused: § 42 ja § 26.

(Britt, 9. klass)

Füüsiline kahju - kättemaksuks Madis tekitas abikaasale knopkade istmiku alla pannes mõningast diskomforti.

(Liina, 9. klass)

Elu tuleks elada nii, et keegi ei pea taluma ebaõiglust ning hingepiinu. Seda võiks see lugu kõigile õpetada. Vägivald süveneb meie maailmas iga päevaga ja seda tuleks iga hinna eest vältida ja ära hoida!

(Kristi, 9. klass)